

Budsjett-innst. S. nr. 7

(2000-2001)

Innstilling fra forsvarskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2001 vedkommende Forsvarsdepartementet m.v.

St.prp. nr. 1 (2000-2001)

Til Stortinget

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 under de kapitler som ble fordelt til komiteen på rammeområde 8 (Forsvar) ved Stortingets vedtak 19. oktober 2000, jf. Innst. S. nr. 2 (2000-2001).

1. OVERSIKT OVER BUDSJETTKAPITLENE I RAMMEOMRÅDE 8

1.1 Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 8

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1
Utgifter i hele kroner			
<i>Stortinget og underliggende institusjoner</i>			
42		Forsvarets ombudsmannsnemnd	3 400 000
	1	Driftsutgifter	3 400 000
<i>Justisdepartementet</i>			
451		Sivilt beredskap (jf. kap. 3451)	275 357 000
	1	Driftsutgifter	253 338 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 702 000
	70	Overføringer til private	317 000
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>			
993		Skipsfartsberedskap	3 400 000
	1	Driftsutgifter	500 000
	70	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat.....	2 900 000
<i>Forsvarsdepartementet</i>			
1700		Forsvarsdepartementet	148 157 000
	1	Driftsutgifter	140 657 000
	73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	7 500 000
1710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4710)	603 301 000
	1	Driftsutgifter	439 738 000
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	155 063 000
	70	Renter låneordning, <i>kan overføres</i>	8 500 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1
1719		Fellesutgifter under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4719).....	182 310 000
	1	Driftsutgifter	13 062 000
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet.....	20 000 000
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	50 248 000
	78	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, <i>kan overføres</i>	99 000 000
1720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720).....	1 175 528 000
	1	Driftsutgifter	1 175 528 000
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725).....	1 737 983 000
	1	Driftsutgifter	1 636 066 000
	50	Overføring til Statens Pensjonskasse, <i>kan overføres</i>	96 118 000
	74	Avgangsstimulerende tiltak, <i>kan overføres</i>	5 799 000
1731		Hæren (jf. kap. 4731).....	4 500 386 000
	1	Driftsutgifter	4 500 386 000
1732		Sjøforsvaret (jf. kap. 4732).....	2 791 532 000
	1	Driftsutgifter	2 791 532 000
1733		Luftforsvaret (jf. kap. 4733).....	3 707 579 000
	1	Driftsutgifter	3 707 579 000
1734		Heimevernet (jf. kap. 4734).....	737 252 000
	1	Driftsutgifter	737 252 000
1735		Forsvarets etterretningstjeneste	547 390 000
	21	Spesielle driftsutgifter	547 390 000
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760).....	8 280 984 000
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760 postene 45 og 47</i>	391 798 000
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47</i>	110 510 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 289 568 000
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 1 og 44</i> ...	1 039 108 000
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	270 000 000
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 44</i>	180 000 000
1790		Kystvakten (jf. kap. 4790)	553 473 000
	1	Driftsutgifter	553 473 000
1791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791).....	189 122 000
	1	Driftsutgifter	189 122 000
1792		Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792).....	1 922 000 000
	1	Driftsutgifter	1 922 000 000
1795		Kulturelle og allmenntilretteleggende formål (jf. kap. 4795)	146 951 000
	1	Driftsutgifter	120 998 000
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47</i>	25 000 000
	60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	173 000
	72	Overføringer til andre	780 000

Statens forretningsdrift

2463		Forsvarets bygningstjeneste.....	0
	24	Driftsresultat:	0
		1 Driftsinntekter	-238 044 000
		2 Driftsutgifter	238 044 000
		Sum utgifter rammeområde 8	27 506 105 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1
Inntekter i hele kroner			
<i>Inntekter under departementene</i>			
3451		Sivilt beredskap (jf. kap. 451)	9 270 000
	3	Diverse inntekter	9 270 000
4710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 1710)	50 943 000
	1	Driftsinntekter	35 700 000
	11	Salgsinntekter	13 193 000
	70	Renter låneordning	2 050 000
4720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720)	17 933 000
	1	Driftsinntekter	8 259 000
	11	Salgsinntekter	9 674 000
4725		Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 1725)	36 063 000
	1	Driftsinntekter	1 313 000
	11	Salgsinntekter	34 750 000
4731		Hæren (jf. kap. 1731)	72 308 000
	1	Driftsinntekter	12 656 000
	11	Salgsinntekter	59 652 000
4732		Sjøforsvaret (jf. kap. 1732)	46 485 000
	1	Driftsinntekter	14 095 000
	11	Salgsinntekter	32 390 000
4733		Luftforsvaret (jf. kap. 1733)	97 411 000
	1	Driftsinntekter	39 613 000
	11	Salgsinntekter	57 798 000
4734		Heimevernet (jf. kap. 1734)	2 391 000
	1	Driftsinntekter	1 124 000
	11	Salgsinntekter	1 267 000
4760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760)	373 059 000
	47	Salg av eiendom	80 544 000
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	272 379 000
	49	Salg av boliger	20 136 000
4790		Kystvakten (jf. kap. 1790)	317 000
	1	Driftsinntekter	123 000
	11	Salgsinntekter	194 000
4791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 1791)	20 000 000
	11	Salgsinntekter	20 000 000
4795		Kulturelle og allmenntilgode formål (jf. kap. 1795)	5 135 000
	1	Driftsinntekter	4 531 000
	11	Salgsinntekter	604 000
4799		Militære båter	1 109 000
	80	Militære båter	1 109 000
		Sum inntekter rammeområde 8	732 424 000
		Netto rammeområde 8	26 773 681 000

1.2 Sikkerhetspolitiske hovedtrekk

Norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk står overfor en rekke utfordringer. I løpet av de senere år har det utviklet seg en dobbel ubalanse. På den ene siden mellom Forsvarets oppgaver og ressurser, og på den andre siden en ubalanse mellom investeringer i ny struktur, drift og vedlikehold av strukturen. Samtidig som beho-

vet for invasjonforsvar er sterkt redusert etter den kalde krigen, har andre oppgaver - spesielt innenfor internasjonal krisehåndtering - fått langt større betydning. Den rådende sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa tilsier at landene i større grad orienterer sine forsvarsressurser utad. Erfaringer har vist at det internasjonale samfunnet må planlegge for å kunne møte

utbrudd av mindre regionale væpnede konflikter i og utenfor Europa. FN og særlig FNs sikkerhetsråd har det overordnede ansvar for dette arbeidet.

Multinasjonalitet vil være et viktig stikkord for hvordan de nasjonale forsvarsorganisasjonene blir innrettet i framtida. NATO gjennomgår kontinuerlige endringer for å tilpasse seg nye sikkerhetspolitiske oppgaver. 2001 vil bli et viktig år for å iverksette ny kommandostruktur og nødvendige tiltak for å bedre NATOs forsvarsevne. Man vil også gjennomføre tiltak for å styrke samarbeidet i alliansen generelt. Konkret handler det om å gjøre alliansens styrker mer strategisk mobile, effektive og utholdende. I tillegg skal styrkenes egenbeskyttelse økes. Multinasjonalitet i militære operasjoner blir stadig viktigere, noe som også gjenspeiles i forbindelse med omstillingen av vårt eget forsvar fra å være hovedsakelig invasjonbasert, til å bli enda bedre egnet også for engasjement i internasjonale operasjoner. Utviklingen av en militær krisehåndteringsevne innenfor EU-samarbeidet kan også få stor betydning for evnen til å møte sikkerhetsutfordringer i Europa. Norge har sagt seg villig til å bidra til dette.

Regjeringens syn er at forsvars- og sikkerhetspolitikken må gjenspeile de rammebetingelsene som gjelder for landet og dets nærområder. Innen NATO-alliansen har vi et selvstendig ansvar for dette. Norsk territorium og tilstøtende områder er fremdeles strategisk, politisk og økonomisk viktig. Dette innebærer at landet må ha en tilstrekkelig evne og kompetanse til å ivareta viktige interesser, oppgaver, rettigheter og forpliktelser.

1.3 Budsjettets hovedprofil og struktur

Regjeringen foreslår en samlet bevilgning til Forsvaret på 27 225 mill. kroner, hvorav 1 850 mill. kroner utgjør tillegg til internasjonale operasjoner. Den ordinære forsvarsrammen, som er på 25 375 mill. kroner (dvs. uten tillegget for internasjonale operasjoner), øker reelt med 1,2 pst., hovedsakelig pga. et øremerket tilskudd til anskaffelsen av nye fregatter.

Prioriteringene for 2001 budsjettet følger i hovedsak de mål og retningslinjer som Stortinget har sluttet seg til ved behandlingen av St.meld. nr. 22 (1997–1998), som gjelder virksomheten i perioden 1999–2002. Flere forutsetninger for Forsvarets virksomhet har endret seg underveis. Sett i forhold til Forsvarets oppgaver og organisasjon i dag, har den reelle ressurstilgangen til Forsvaret gjort det nødvendig å vurdere mål og virkemidler svært nøye for å skape samsvar mellom budsjettnivå, virksomhet og investeringsprogrammer. Behovet for omstilling har blitt forsterket. Planlagt omstilling i 2001 er imidlertid innenfor rammene av hovedretningslinjene for Forsvarets virksomhet og utvikling som Stortinget sluttet seg ved behandlingen av St.meld. nr. 22 (1997-1998).

I påvente av kommende langtidsproposisjon, som først iverksettes i 2001, vil ressursene kanaliseres mest mulig mot områder og virksomhet som sannsynligvis vil bestå etter dette.

Kapittelstrukturen er den samme som for 2000 for Finansdepartementet. Bevilgningene til sivilt beredskap som tidligere var plassert under kap. 481 er nå overført til nytt kap. 451 (jf. nytt kap. 3451).

1.4 Resultat og virksomhetsområder

Det foreslås ikke større endringer i Forsvarets styrkestruktur for 2001 i påvente av de utredninger som er satt i gang om Forsvarets fremtidige oppgaver, virksomhet og organisasjon.

Forsvaret vil satse på utviklingen av et helhetlig styringssystem for særlig å effektivisere fredsorganisasjonen. Forsvaret vil bl.a. samle flere administrative IT-systemer i et "fellesintegret forvaltningssystem" og samle ledelse, styring og organisering av logistikkvirksomheten.

Avdelinger som skal tjenestegjøre i internasjonale operasjoner, grensevaktavdelinger og HM Kongens garde vil ha høyest prioritet på utstyr og trening. Deretter vil kampfartøyer, kampfly og 6 Divisjon prioriteres. Kystvaktens virksomhet til havs skal prioriteres, men den gjeldende ressursituasjonen betyr at øvrig sjømilitært nærvær i våre havområder vil måtte reduseres. Redningstjenestens virksomhet skal videreføres på samme nivå som for 2000.

De viktigste investeringene vil være fregatter og tilhørende prosjekter, IT-infrastruktur og prosjekter som anses nødvendig for deltakelse i internasjonale operasjoner.

Redusert ressurstilgang har gjort det nødvendig å prioritere hardt mellom ulike tiltak for å redusere kostnadene i 2001. Det viktigste tiltaket for å gi en langvarig og stor effekt, er å redusere personellmengden i fredsorganisasjonen. Andre tiltak vil være å redusere lagre for drivstoff og reservedeler. Nødvendig ammunisjon til utdanning og trening vil holdes på et absolutt minimum. Øvelsesaktiviteten er redusert slik at samvirkekompetansen blir opprettholdt på et minimumsnivå. Vernepliktskontingent 08/00 vil måtte førtidsdimteres ytterligere 2 til 5 uker tidligere enn forutsatt. Forsvaret vil ikke sette av ressurser til å bygge opp avdelinger som sannsynligvis vil utgå i fremtidig struktur.

Reduksjon av drivstoff, reservedeler, ammunisjon og trening m.m., vil over tid få stor betydning for den operative evnen til avdelingene i Forsvaret. Dette innebærer at det er et presserende behov for å redusere omfanget på strukturen, slik at de gjenværende avdelingene har en tilfredsstillende evne til å løse pålagte oppdrag. En videre konsekvens vil være at omfanget av Forsvarets oppdrag vil måtte reduseres i forhold til dagens ambisjonsnivå. Dette vil Regjeringen komme tilbake til i kommende langtidsproposisjon.

I 2001 vil Forsvaret redusere sin innsats i internasjonale fredsoperasjoner noe. Bidraget i KFOR vil imidlertid opprettholdes på noenlunde samme nivå, men med en endring av styrkesammensetningen. Det vil omfatte sjef for KFOR, vesentlige deler av KFOR-hovedkvarteret, og en bataljon. Innsatsen i KFOR er

høyt prioritert da det anses som et svært viktig bidrag i arbeidet for å nå våre sikkerhetspolitiske mål. Norges bidrag til SFOR vil bli trukket tilbake i løpet av 2000. Den høye innsatsen i KFOR medfører at Forsvaret vil ha svært begrensede muligheter for å påta seg nye FN-oppgaver, med mindre man reduserer innsatsen tilsvarende i allerede pågående operasjoner.

1.5 Stortingets vedtak om netto rammesum

Ved Stortingets vedtak 28. november 2000 er netto utgiftsramme fastsatt til kr 26 667 881 000, jf. Budsjett-innst. S. I (2000-2001).

1.6 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunnar Halvorsen Tore Nordseth Anne Helen Rui og Åge Tovan, fra Fremskrittspartiet, lederen Hans J. Røsjorde og Per Ove Width, fra Kristelig Folkeparti, Lars Rise og Anne Brit Stråtveit, fra Høyre, Gunn Marit Helgesen og fra Senterpartiet, Gudmund Restad, har merket seg at ordinær forsvarsramme i budsjettforslaget i proposisjonen er oppgitt til 25,375 mrd. kroner og innebærer en reell økning på 1,2 pst. I nevnte beløp er inkludert 1 057 mill. kroner (tilsvarende 1000 millioner 1998-kroner) til delvis finansiering av fregattprosjektet som etter Stortingets forutsetning skal komme i tillegg til den ordinære forsvarsrammen. I tillegg kommer en foreslått bevilgning til internasjonale operasjoner på 1 850 mill. kroner, slik at samlet bevilgningsforslag blir på 27 225 mill. kroner.

Komiteen viser for øvrig til merknader under de påfølgende hovedpunkter.

Komiteen har to avvikende forslag til fordeling av rammeområde 8.

2. SIKKERHETSPOLITISKE RAMMEBETINGELSER

2.1 Internasjonale utviklingstrekk av betydning for Norge

2.1.1 Utviklingen i NATO

Prosessen med å tilpasse NATO til endrede sikkerhetspolitiske rammebetingelser videreføres på basis av de beslutningene som ble truffet på toppmøtet i 1999. NATOs engasjement i KFOR, og konsekvensene for NATO av et intensivert sikkerhets- og forsvarspolitisk samarbeid med EU og NATOs forhold til Russland, påvirker i betydelig grad tilpasningen i alliansen. USAs planer om å etablere et nasjonalt missilforsvar og forholdet til ABM-avtalen har også fått stor oppmerksomhet i NATO, selv om dette er et spørsmål som direkte drøftes mellom USA og Russland. USA har holdt jevnlig orienteringer i NATO om framdriften i prosjektet og om samtalene med Russland.

Defence Capabilities Initiative (DCI) framstår som et av de viktigste punktene for oppfølging etter fjorår-

ets toppmøte. Initiativet retter oppmerksomheten mot modernisering, felles anskaffelser av materiell og utvikling av økt interoperabilitet, og vil i tillegg kunne spille en rolle for etableringen av en felles europeisk sikkerhets- og forsvarspolitikk (ESDP). Intensjonen er å styrke alliansesamarbeidet generelt, og revitalisere samarbeidet på forsvarssiden spesielt. Det er ønskelig å øke oppmerksomheten rundt alliansens forsvarsplanlegging, herunder styrkemålsprosessen. Allierte lands forsvaret er til dels vesentlig omformet de siste ti år. Forsvarsbudsjettene og styrkenivåene er samtidig redusert. NATOs generalsekretær har derfor anmodet medlemslandene om å unngå ytterligere budsjettreduseringer.

Arbeidet med å integrere de tre nye medlemslandene pågår fortsatt. Ytterligere utvidelse vil sannsynligvis bli et tema på neste toppmøte i alliansen, som antakelig vil finne sted i 2002. I tillegg videreføres arbeidet med å forberede kandidatlandene på et eventuelt senere medlemskap. Fra norsk side uttrykkes støtte til de baltiske lands aspirasjoner om medlemskap.

Iverksettingen av den nye kommandostrukturen startet 1. mars 2000, og skal være endelig avsluttet i løpet av våren 2003. Norge er nå en del av en kommando med et langt større ansvarsområde (AFNORTH i Brunssum).

I NATO vurderes nå den framtidige styrkestrukturen. Flere medlemsland ønsker en økning av reaksjonsstyrker som kan ivareta krisehåndteringsoppgaver. Andelen av stående styrker øker i forhold til reservestyrkene. Tendensen går dessuten i retning av reduksjon i antallet stående styrker med svært høy beredskap. Fra norsk side er det viktig å opprettholde en struktur som også inkluderer såkalte "in place"-styrker. Disse er spesielt trent for og forberedt på operasjoner innenfor mer avgrensede geografiske deler av alliansens totale ansvarsområde. Samtidig støtter Norge en styrking av alliansens kapasitet for krisehåndtering. Det er viktig for Norge at kapasiteten til å utføre hele spekteret av NATOs oppgaver opprettholdes.

Ressursbehovene for de fellesfinansierte programmene i NATO, springer ut fra krav til blant annet ny kommandostruktur, NATOs utvidelse, internasjonale fredsoperasjoner, samarbeid med partnerlandene, overvåkning og reaksjons- og forsterkningskapasiteter. Forventede behov på lengre sikt omfatter alliert bakkeovervåkning, tiltak mot spredning av masseødeleggende våpen og terrorisme. I tillegg vil det være behov for å videreutvikle NATOs militære kapasiteter i tråd med nytt strategisk konsept og resultatene fra toppmøtet i Washington i april 1999.

Utfordringene på ressursiden er i første rekke knyttet til NATOs militærbudsjett. Til tross for en moderat økning av militærbudsjettet i 1999 og 2000, har rammen for budsjettet ikke vært tilstrekkelig til å dekke alle identifiserte behov. Dette er bekymringsfullt, ikke minst siden presset på driftssiden antas å øke i årene framover. Inkludert her er økte driftsutgifter som følge av nye kommando-, kontroll- og informasjonssystemer.

mer, modernisering av luftforsvarssystemene og utgifter knyttet til NATOs fredsbevarende og fredsopprettede operasjoner. Mot denne bakgrunnen er rammene for militærbudsjettet i 2001 økt, og Norges bidrag til militærbudsjettet vil innebære en svak økning, jf. nærmere omtale under kap. 1719 post 78 Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett.

Situasjonen for investeringsprogrammet er annerledes. Midlene som medlemmene har stilt til disposisjon for NATO, er ikke utnyttet fullt ut. Mindreforbruket skyldes dels den betydelige endring av programmet som har funnet sted på 90-tallet, og dels treghet i forbindelse med godkjenning og iverksettelse av nye investeringsprosjekter. Det forventes imidlertid en sterk økning av behovene for infrastrukturmidler på sikt (2002-2007), særlig i forbindelse med moderniseringen av NATOs luftforsvarssystemer, utviklingen av reaksjons-/forsterkningskapasiteter og en videreutvikling av kommando-, kontroll- og informasjonssystemene.

Den umiddelbare situasjon er tilfredsstillende. Presset på driftssiden er imidlertid økende, og det vil bygge seg opp et press på investeringssiden i løpet av tre til fire år. Dette krever tiltak i nær framtid. Presset på driftssiden må møtes med kostnadsreduserende tiltak, samtidig som det legges opp til en gradvis økning av eksisterende budsjetttrammer. Som en konsekvens av dette, besluttet NATOs råd i juni 2000 blant annet en moderat økning av rammene for investeringsbudsjettet. Økningen vil få ubetydelige konsekvenser for Norges bevilgning til investeringsprogrammet.

2.1.2 Utviklingen av en felles europeisk sikkerhets- og forsvarspolitik

I forbindelse med EUs toppmøte i Helsinki i desember 1999 foretok EU-landene de prinsipielle beslutningene om opprettelse av sikkerhets- og forsvarspolitiske strukturer innenfor EUs ramme. Som en del av disse beslutningene etablerte EU-landene interimordninger fra 1. mars 2000. De permanente ordningene skal etter planen være på plass ved årsskiftet 2000-2001. Dette innebærer at man etablerer en fast sikkerhetspolitisk komité, en militærkomité og en militær stab under EUs unionsråd. I Unionsrådet (rådet) møtes EU-landenes fagministre. Når EUs utenriksministre møtes i rådsformat benevnes dette Unionsrådet for generelle saker (General Affairs Council, GAC). Forsvarsministrene i EU vil foreløpig møte i GAC ved behov. I tillegg er det etablert en stilling som generalsekretær for GAC, som skal bistå EUs råd. Generalsekretæren er samtidig øverste representant for EUs felles utenriks- og sikkerhetspolitikk. Etter EUs toppmøte i Feira i juni 2000, og etter beslutning i NATO, er det nå igangsatt en prosess for å etablere et samarbeid mellom EU og NATO, som innebærer betydelig støtte fra alliansen i forbindelse med oppfyllelsen av EUs styrkemål. Fra norsk side støtter man aktivt at EU skal kunne trekke på NATOs militære ressurser og planleggingskapasitet for å gjen-

nomføre krisehåndteringsoppgaver i regi av EU. Utviklingen av EU/NATO-samarbeidet vil derfor spesielt måtte sette fokus på EUs egne styrkemål, slik de vil presenteres gjennom det såkalte Headline Goal. Dette målet gjelder etableringen av en EU-ledet utrykningsstyrke for fredsoperasjoner på 50 000-60 000 personer med luft- og sjøstøtteelementer innen 2003. Det er tale om en styrke satt sammen av nasjonale eller fler-nasjonale styrkekomponenter. EUs samarbeid med tredjeland vil foregå innenfor 15+15 format (EU + EUs kandidatland + andre europeiske allierte ikke-EU-land), men med særskilte møter i 15+6-format (EU + europeiske NATO-land utenfor EU). Norge har sagt seg rede til å bidra med både militære og sivile ressurser til EU-ledede krisehåndteringsoperasjoner. De praktiske ordningene for dette vil utvikles i tiden framover, i takt med at EU skaper sine egne krisehåndteringssystemer.

2.1.3 Utviklingen i Russland

Russland preges fortsatt av vanskelige økonomiske og sosiale forhold. Situasjonen i Tsjetsjenia er fortsatt alvorlig, og en politisk løsning på konflikten er ikke i sikte. Valget av Vladimir Putin til ny president synes å ha ført til en viss politisk stabilisering i Russland. Fortsatt politisk rivalisering gjør det likevel vanskelig å utforme en langsiktig og konsistent politikk som kan legge grunnlaget for videre reformarbeid.

Til tross for innenrikspolitisk turbulens, er utviklingen i de væpnede styrker generelt i samsvar med Russlands forsvars- og sikkerhetspolitiske mål. Situasjonen kjennetegnes av to utviklingstrekk: På den ene siden legger Russland betydelig vekt på de strategiske kjernefysiske våpnene, noe som viser at Russland fremdeles betrakter seg selv som en stormakt med globale interesser. På den andre siden legges det også vekt på å utvikle en konvensjonell struktur med mobile avdelinger med høy reaksjonsevne. Disse styrkene er primært tiltenkt håndtering av lavintensitetskonflikter som bl.a. preger Russlands sørlige grenseområder. Den framtidige balansen mellom strategiske og konvensjonelle stridskrefter er uavklart. Taktiske kjernevåpen vil fortsatt spille en viktig rolle i Russlands forsvarspolitik.

Målet om å skape en mindre, men mer fleksibel og moderne forsvarsstruktur, er bare delvis oppnådd. Gjennomføringen av nødvendige reformer hindres av Russlands økonomiske problemer. Nedleggelse av militære avdelinger utsettes på grunn av de sosiale følgene. Problemene forsterkes ytterligere som følge av intern uenighet om hvilken retning reformene skal ta. Russlands nye militærdoktrine uttrykker at de væpnede styrker må forbedres, slik at de kan møte nåværende og framtidige trusler, der lokale og regionale konflikter trekkes fram som de mest aktuelle. Doktrinen må også ses på bakgrunn av NATOs aksjoner mot Jugoslavia sist år, men er relativt avdempet når det gjelder kritikk av Vesten. Doktrinen vektlegger et integreert forsvar av Russlands yttergrenser.

2.1.4 Sikkerhetspolitisk utvikling i Norden

Utviklingen av europeisk forsvars- og sikkerhetspolitikk i EU og Norges plass utenfor EU, gjør at den nordiske dimensjonen i norsk sikkerhetspolitikk får større betydning. Det er i Norges interesse å videreføre og utdype dialogen med Danmark, Finland og Sverige om utviklingen i EU, og spesielt utformingen av ESDP. Sverige og Finland utvikler sitt samarbeid med alliansen gjennom sitt PfP-engasjement og gjennom medvirkning i NATO-ledede operasjoner på Balkan. Fra norsk side vil man legge vekt på å benytte ledelsen av KFOR-hovedkvarteret også til å styrke det nordiske samarbeidet i Kosovo.

De nordiske landene har gjennom felles deltakelse i fredsoperasjoner på Balkan opparbeidet seg meget nyttig erfaring om samarbeid i internasjonale operasjoner. En egen organisasjon er blitt etablert for bedre å samordne det nordiske engasjementet i denne typen operasjoner (Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support (NORDCAPS)). Det er også etablert en minekoordinatorgruppe for å styrke det nordiske samarbeidet om minerydding. Videre gjennomføres en felles nordisk "In the spirit of PfP"-øvelse, Nordic Peace, i Troms i 2001. Det er åpnet for at også Russland, de baltiske stater og Island kan delta.

2.1.5 Utviklingen i Østersjø-regionen

Forholdet mellom Russland og de baltiske stater vil være et sentralt element i utviklingen i Østersjø-regionen. En videre utbygging av relasjonene mellom Russland og de baltiske statene vil utgjøre en viktig forutsetning for å etablere stabile forhold på permanent basis i dette området. Også de nordiske statene har et betydelig ansvar for å sikre at utviklingen i området beveger seg i ønsket retning. Norge legger spesiell vekt på at samarbeidet i Baltikum tuftes på gjensidighet, åpenhet og respekt for nasjonal integritet.

2.1.6 Samarbeidet innenfor det euro-atlantiske partnerskapsrådet og partnerskap for fred

Samarbeidet med partnerlandene innenfor euro-atlantiske partnerskapsrådet (EAPC) og partnerskap for fred (PfP) er et viktig ledd i arbeidet med å utvikle nye samarbeidsmønstre i Europa og integrere østeuropeiske land i euro-atlantisk samarbeid. Partnersamarbeidet er en av alliansens fundamentale oppgaver. Fellesoperasjonene i Bosnia og Kosovo, hvor en rekke partnerland deltar, viser at samarbeidet også har en viktig operativ funksjon. Disse operasjonene har direkte innvirkning på utviklingen av samarbeidet med partnerlandene.

PfP er tilpasset partnerlandenes individuelle behov. Det har i den senere tid vært lagt særlig vekt på å gi partnerlandene større innflytelse på utformingen av PfP-aktiviteter. Det omfatter en egen planleggingsprosess (PfP Planning and Review Process (PARP)) som nå likner mye på alliansens egen forsvarsplanlegging. PARP har bidratt sterkt til at de PfP-landene som deltar, har kunnet utvikle militære enheter i samsvar med

NATOs krav og standarder. Dette har vært et viktig grunnlag for at disse enhetene kan operere sammen med allierte styrker i NATO-ledede operasjoner, f.eks. på Balkan. Erfaringene med partnerskaps-samarbeidet og partnerdeltakelse i ikke-artikkel 5- operasjoner har vært gode.

Nye initiativer har til hensikt å fremme den militære og politiske tilnærmingen mellom NATO og partnerlandene. Våren 1999 lanserte NATO en tiltaksplan (MAP – Membership Action Plan) for å assistere partnerland som ønsker medlemskap. Tiltaksplanen gir disse kandidatlandene konkrete råd for å omstille og modernisere de nasjonale forsvarsapparatene. En rekke øvrige initiativer utvikles likeledes innenfor rammen av EAPC/PfP, deriblant regionalt sikkerhets-samarbeid og opprettelsen av regionale treningssentre. Det regionale samarbeidet innenfor PfP/EAPC har dessuten fått økt betydning gjennom initiativet for samarbeid i Sørøst-Europa. Videre styrkes PfP-samarbeidet ved at partnerne i større grad involveres i PfP-relatert arbeid i NATOs militære hovedkvarter og i NATOs kommandostruktur på strategisk og regionalt nivå. Fra norsk side er det lagt stor vekt på å trekke partnerlandene inn i planlegging og gjennomføring av NATO-ledede krisehåndteringsoperasjoner. Dette er i tråd med intensjonene i det politisk-militære rammeverket for samarbeidet mellom NATO og partnerlandene.

Deltakelse i PfP er en forutsetning for framtidig medlemskap i NATO. Samtidig skal PfP være et tilfredsstillende alternativ for partnerland som på kort eller lang sikt ikke vil få tilbud om medlemskap i alliansen, eller som ikke ønsker medlemskap.

2.2 Hovedprioriteringer i 2001

2.2.1 Samarbeidet i NATO

NATO vil også i tiden som kommer spille den mest sentrale rollen i norsk sikkerhets- og forsvarspolitik. Norge må derfor bidra til et fortsatt sterkt NATO, både politisk og militært. Norge støtter den videre utviklingen av NATO i retning av økt fleksibilitet og utvidet evne til å engasjere seg i krisehåndteringsoperasjoner, slik det også kommer til uttrykk i alliansens nye strategiske konsept. Samtidig må NATO opprettholde evnen til å håndtere eventuelle framtidige artikkel 5-operasjoner eller kombinasjonen av artikkel 5- og ikke-artikkel 5-situasjoner.

De sentrale prosessene i NATO, i første rekke tilpassningen til nye militære oppgaver, forholdet til EUs sikkerhets- og forsvarspolitik og revisjonen av alliansens styrkestruktur, vil få stor betydning for omleggingen av vårt eget forsvar. Det blir viktig for Norge å arbeide for at den videre omformingen av NATO, herunder den reviderte styrkestrukturen, tar hensyn til sentrale norske interesser. Norges framtidige forsvarsstruktur må innpasses i den samlede alliansestructuren. Det er av stor betydning at vi gjennom omleggingen av det norske forsvaret lykkes med å iverksette de tiltakene i DCI som Norge har akseptert i

den allierte styrkemålsprosessen. Enkelte av tiltakene vil være ressurskrevende, men de er svært viktige for at Norge bedre skal kunne operere sammen med allierte og partnerland i NATO-ledede operasjoner.

Våre nærmeste allierte vil bli løpende orientert om den omleggingsprosess det norske forsvaret nå skal igjennom.

Arbeidet med å få forholdet mellom NATO og Russland inn på et varig positivt spor blir ikke mindre viktig i 2001. En stabil og demokratisk utvikling i hele Europa er betinget av konstruktiv medvirkning fra Russland. Sett fra norsk side er det spesielt viktig at samarbeidet mellom NATO og Russland styrkes. Norges bilaterale forhold til Russland må ses i sammenheng med forholdet mellom Russland og de vestlige land. NATO ønsker å gjennomføre tiltak som lenge har vært under planlegging, bl.a. etablering av et NATO-informasjonskontor og et militært forbindelseskontor i Moskva. NATO bør etter norsk syn også arbeide aktivt for å styrke Russlands deltagelse i PfP-relaterte aktiviteter.

Utviklingen av ESDP i EU får konsekvenser for samarbeidet i NATO. Det tas sikte på at det i EU-ledede operasjoner kan trekkes på NATOs ressurser. Norge ønsker velkommen et tettere samarbeid mellom EU og NATO.

2.2.2 Forholdet til EU

Regjeringen har ved en rekke anledninger signalisert vilje til å stille norske bidrag til en EU-ledet krisehåndteringskapasitet. EU har bekreftet at norske bidrag er velkomne. De norske militære og sivile bidragene vil bli ytterligere konkretisert i takt med EUs eget arbeid med sine styrkemål. For å sikre at det norske bidraget er relevant, og for at beslutning om norsk deltagelse kan fattes hurtig, er det behov for gode kontaktordninger mellom EU og Norge i tilknytning til EUs styrkemål.

Fra norsk side blir det en viktig oppgave overfor EU å arbeide for at 15+6-samarbeidet får et mest mulig substansielt innhold (15+6: EU-landene + europeiske NATO-land utenfor EU). Vår ambisjon gjelder arbeidet med å etablere nært samarbeid med EUs sikkerhetspolitiske komité, en tilsvarende samarbeidsstruktur knyttet til EUs militærkomité, og et tett samarbeid med EUs militære stab. Innholdet i et samarbeid innenfor 15+6-rammen gjenstår å avklare, både på hvilke arbeidsnivå samarbeidet skal etableres, og mht. selve substansen i samarbeidet. Fra norsk side vil vi opprettholde ambisjonen om jevnlig møter, og til å knytte møter i 15+6-format både til konkrete operasjoner/planleggingsformål og til drøftelser av bredere europeiske sikkerhets- og forsvarspolitiske spørsmål.

2.2.3 Forsvarsrelatert samarbeid med Russland

Den militære kjernefysiske og konvensjonelle kapasitet i våre nærområder utgjør fortsatt et sentralt premiss for norsk forsvarsplanlegging. Samtidig er videreutviklingen av et nærmere sikkerhetspolitisk samar-

beid med Russland en særdeles viktig målsetting for Norge og NATO. Samarbeidet mellom Norge og Russland finner sted både bilateralt, trilateralt (med USA) og innenfor rammen av PfP og Det permanente fellesrådet (PJC) i NATO. Som følge av Kosovo-konflikten la russerne det militære samarbeidet med Norge og de øvrige NATO-landene på is i mars 1999. Etter samtaler mellom NATOs generalsekretær og den russiske presidenten i februar 2000 har samarbeidet langsomt tatt seg opp igjen. En ny aktivitetsplan mellom Norge og Russland ble undertegnet sommeren 2000.

Det bilaterale samarbeidet er basert på to rammeavtaler som ble undertegnet i 1995. Den ene avtalen gjelder forsvarsrelatert samarbeid generelt, mens den andre avtalen gjelder forsvarsrelatert miljøsamarbeid. Antallet aktiviteter er relativt beskjedent, men har stor betydning for utviklingen av de politiske og forsvarsrelaterte forbindelsene mellom Norge og Russland.

Forsvarsdepartementets arbeid med støtte til omskolering av overtallige russiske offiserer startet formelt opp i mars 2000. Et 40-talls offiserer fra Nordflåten påbegynte omskolering til sivile arbeidsoppgaver, og flere kull vil bli omskolert i tiden framover.

I det arktiske militære miljøsamarbeidet (Arctic Military Environmental Cooperation - AMEC) deltar Norge, Russland og USA i 10 prosjekter som retter seg mot bl.a. forsvarlig håndtering av og lagring av brukt kjernebrensel, og fast og flytende radioaktivt avfall fra atomubåter. Det har imidlertid vært liten framgang i samarbeidet, ettersom en rekke gjennomføringsavtaler fremdeles ikke er på plass.

Det praktiske samarbeidet mellom det norske forsvaret og de russiske grensestyrkenes arktiske regionale direktorat videreføres. Samarbeidet omfatter felles oppgaver som grensekontroll, fiskerioppsyn og redningssamarbeid. Det er videre enighet om å videreføre samarbeidet om felles øvelser med norske og russiske styrker i grenseområdet.

2.2.4 Multinasjonalt forsvarssamarbeid

NATO har siden 1995 deltatt i og ledet en rekke større fredsoperasjoner (f.eks. IFOR, SFOR og KFOR) på vegne av det internasjonale samfunnet. Norges internasjonale militære innsats må derfor ses også innenfor denne rammen, som stiller nye krav til Forsvaret. Tradisjonelt har det norske engasjementet i internasjonale fredsoperasjoner demonstrert betydelig evne til utholdenhet over tid, men i mindre grad evne til å reagere raskt og adekvat i en akutt krisesituasjon. For å få til dette, må våre styrker for internasjonal innsats være identifisert og klargjort på forhånd. Derfor opprettes "Forsvarets innsatsstyrke for internasjonale operasjoner". En rekke sentrale elementer i denne, samt systemet for løpende oppsetting av styrken, planlegges realisert i løpet av 2001. Som det er redegjort for i St.meld. nr. 38 (1998-1999), vil styrken gi større valgmuligheter når en krisesituasjon oppstår, og også skape større forutsigbarhet i planleggingen av vårt uteengasjement. Dette utelukker ikke at Norge, hvis nød-

vendig, kan bidra med enheter som ikke er en del av innsatsstyrken - fra militære observatører til mindre støtteavdelinger.

De siste årene har internasjonalt samarbeid på dette feltet vært i sterk utvikling. To tendenser har gjort seg spesielt gjeldende. For det første ser vi en bevegelse mot at de multilaterale styrkestrukturene planlegges og organiseres og settes opp på forhånd. For det andre har det vært en klar tendens til større grad av arbeidsdeling mellom de relevante internasjonale organisasjonene, der FN i stadig større grad har overlatt de operative aspektene ved internasjonale operasjoner til regionale organisasjoner som NATO og til en viss grad OSSE.

2.2.5 Norges forsvarsrelaterte engasjement i Baltikum

Den norske forsvarsrelaterte støtten til de baltiske landene har økt betraktelig de siste årene. Støtten er hovedsakelig gitt gjennom større multilaterale samarbeidsprosjekter. Disse er i hovedsak konkrete prosjekter som vil øke landenes operative evne. En viktig forutsetning for prosjektstøtten er at de baltiske landene gradvis selv skal overta ansvaret og videreføringen av prosjektene. I tillegg til de multilaterale prosjektene, har Norge et omfattende bilateralt samarbeid med alle de tre baltiske landene. Også dette samarbeidet finner sted på bakgrunn av konkrete henvendelser og ønsker fra de baltiske lands side, delvis i tilknytning til de multilaterale samarbeidsprosjektene og delvis i separate former. Det legges stor vekt på å knytte norsk bistand opp til de baltiske staters styrkemål, slik de er identifisert gjennom deres samarbeid med NATO. Det gjennomføres årlig bilaterale møter på embetsplan med alle de baltiske landene.

2.2.6 Nordisk sikkerhets- og forsvarspolitisk samarbeid

Samarbeidet innefor rammen av Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support (NORDCAPS) utgjør kjernen i det nordiske forsvarssamarbeidet. De nordiske forsvarsministrene besluttet våren 2000 å styrke dette samarbeidet ved å etablere et permanent militært planleggingselement. Stabelementet lokaliseres på permanent basis i Stockholm høsten 2000, og vil bestå av én til to stabsoffiserer fra hvert av de nordiske land. Planleggingselementet vil ha oppgaver innenfor hele det fagmilitære virkeområdet. Hovedfokus vil være arbeidet med å utvide det nordiske styrkeregisteret, hvorfra en felles nordisk enhet opp til brigade størrelse kan utgå. Det arbeides for å utvide styrkeregisteret i NORDCAPS, slik at en nordisk enhet kan oppstilles selv om ett av de nordiske landene ikke skulle se seg i stand til å delta i en gitt operasjon. Felles øvelser vil være et viktig element i utviklingen av NORDCAPS-samarbeidet. Høsten 1999 kom Norge og Sverige til enighet om å utvikle et tettere bilateralt militært trenings- og øvelsessamarbeid. En liknende avtale ble i 2000 inngått mellom Norge og Finland.

2.2.7 Konvensjonell rustningskontroll

Regjeringens mål er å fortsette å bidra til en balansert, konvensjonell rustningskontroll i Europa. CFE-avtalen (avtalen om konvensjonelle styrker i Europa) er en grunnpilar i arbeidet med å begrense offensiv militær kapasitet, sikre stabilitet ved å bidra til å hindre destabiliserende styrkekonsentrasjoner, også i framtidige kritesituasjoner. Tilpasningen av CFE-avtalen i 1999 til de nye sikkerhetspolitiske rammebetingelsene skal sikre at avtalen også i framtida bevarer sin sentrale plass i den nye sikkerhetsarkitektur.

Den reviderte avtalen trer i kraft når den er ratifisert av alle 30 medlemsstatene. Hittil har få land ønsket å påbegynne sin ratifikasjonsprosess på grunn av betydelige overskridelser av de tak som gjelder for Russlands flankeområde. Dette har sammenheng med den russiske styrkeoppbyggingen og krigføringen i den sørlige del av flanken (Nord-Kaukasus/Tsjetsjenia).

2.3 Forsvaret som sikkerhetspolitisk virkemiddel

De overordnede mål for norsk sikkerhetspolitikk vil fortsatt være å forebygge krig og medvirke til stabilitet og fredelig utvikling, å beskytte norsk handlefrihet overfor politisk og militært press, og ivareta norske rettigheter og interesser og å trygge norsk suverenitet. Det preventive aspektet er selve rasjonale bak Forsvaret som sikkerhetspolitisk virkemiddel. Forsvarets ressurser er derfor av avgjørende betydning for landets sikkerhetspolitikk. Forsvaret skal kunne bidra til å håndtere kriser av varierende omfang og karakter, fra mindre episoder som krenkelse av norsk suverenitet og suverene rettigheter, til kriser med militær maktbruk. I siste instans skal det militære apparatet forsvare landet mot angrep. Dette forutsetter at landet har et godt og funksjonelt nasjonalt apparat for å håndtere kriser. Den nasjonale og territoriale dimensjonen ved Forsvaret har hittil vært dominerende i forsvars- og sikkerhetspolitisk planlegging. Utviklingen har imidlertid ført til at NATO og Norge ser de sikkerhetspolitiske utfordringene i et bredere perspektiv. Dette får også konsekvenser for Norges forsvar, som nå vil bli gjort til gjenstand for dyptgripende endringer. Det bi- og multilaterale samarbeidet blir stadig viktigere. Selv om NATO-dimensjonen fortsatt er den viktigste i norsk sikkerhetspolitikk, må deltakelse i andre multilaterale fora som FN og OSSE, samt medvirkning i utviklingen av en EU-basert sikkerhets- og forsvarspolitikk, understrekes. Ikke minst spiller det bi- og multilaterale samarbeidet i Norden en viktig rolle i norsk sikkerhetspolitikk.

2.3.1 Nasjonal krisehåndteringsevne i fred, krise og krig

Norge må ha en selvstendig evne til å forebygge og håndtere ulike kriser og episoder i norske ansvarsområder i fredstid. Effektiv krisehåndtering forutsetter rask tilstedeværelse av fleksible militære enheter, samt evne til forsterkning av disse, om nødvendig også fra våre allierte.

Forsvaret av Norge under alvorlige sikkerhetspolitiske kriser og i krig bygger på totalforsvarskonseptet. Totalforsvaret består av det militære forsvaret og den sivile beredskapen. Konseptet bygger på prinsippet om at samfunnets samlede ressurser skal kunne mobiliseres for forsvaret av landet. Dette innebærer blant annet at militære og sivile enheter må forsterke og utfylle hverandre. Det er anslått at mellom 60 og 70 pst. av Forsvarets behov for varer og tjenester i krig vil måtte hentes fra sivile aktører. Den økende internasjonalisering av eierstrukturene, sentralisering og nedbygging av lagerbeholdningene, spesialisering og globalisering av produksjon og virksomheter, utgjør i denne sammenheng en stor utfordring for totalforsvaret. En sentral utfordring i framtida vil dessuten være å legge forholdene til rette for å kunne møte uforutsette situasjoner i den lavere delen av krisespekteret, og å håndtere disse på en god måte. Evnen til å håndtere kriser i fred, krise og krig forutsetter et fleksibelt ledelsesapparat og koordinering mellom militære og sivile aktører og virkemidler.

2.3.2 Suverenitetshevdelse, myndighetsutøvelse, tilstedeværelse og grenseoppsyn

Et hovedmål i norsk sikkerhetspolitikk er å sikre norsk suverenitet. Som kyststat og forvalter av et havområde som er sju ganger større enn fastlands-Norge, står vi overfor en rekke sikkerhetspolitiske utfordringer i våre nærområder. Det er derfor viktig at Forsvaret er i stand til å overvåke disse områdene og håndtere ulike episoder og kriser som skulle oppstå. Spesielt i de ressursrike havområdene der Norge har suverene rettigheter og et juridisk ansvar, er det viktig at Forsvaret er i stand til å utføre et effektivt oppsyn og en troverdig ressurskontroll. I denne sammenhengen spiller først og fremst Kystvakten en sentral rolle.

I forbindelse med at Schengen-avtalen trer i kraft fra mars 2001 får Forsvaret utvidede oppgaver knyttet til sjøgrenseoppsyn og oppsyn med grensen mot Russland. Det vises til St.prp. nr. 1 (1999-2000) for nærmere redegjørelse.

2.3.3 Deltagelse i internasjonale fredsoperasjoner

Behovet for internasjonale fredsoperasjoner og internasjonal krisehåndtering har økt etter den kalde krigen. FN og FNs sikkerhetsråd har det overordnede ansvar for dette arbeidet. Erfaringene viser at bruk av militære virkemidler sammen med humanitære tiltak fortsatt vil være avgjørende for det internasjonale samfunnets evne til krisehåndtering og konfliktløsning. Man skiller grovt mellom to typer internasjonale militære operasjoner: Individuelt og kollektivt selvforsvar innenfor NATO (artikkel 5-operasjoner), og internasjonale fredsoperasjoner. Sistnevnte kan være av fredsopprettende, fredsbevarende, konfliktforebyggende eller humanitær karakter.

Regjeringen tar fortsatt sikte på at Norge skal bidra betydelig til internasjonale fredsoperasjoner i regi av NATO, FN, OSSE eller EU. Norges innsats i fredsope-

rasjoner skal ikke begrenses til vår egen verdensdel, selv om fokuset nødvendigvis vil bli lagt til våre nærområder og det euro-atlantiske området. De grunnleggende prinsippene for vår deltakelse i internasjonale fredsoperasjoner ligger fast: Norge skal kun delta i operasjoner som er hjemlet i folkeretten; norske bidrag skal fortrinnsvis være betydelige nok til å spille en reell rolle, samtidig som de skal være en del av en bred strategi der også økonomiske, politiske og humanitære virkemidler kommer til anvendelse.

Norge vil også i 2001 være en aktiv bidragsyter til internasjonale fredsoperasjoner, med den NATO-ledede internasjonale fredsstyrken i Kosovo, KFOR, som den viktigste. Styrken ble opprettet i juni 1999 og består høsten 2000 av ca. 45 000 soldater fra om lag 40 ulike land. Det norske bidraget til KFOR består av en mekanisert infanteribataljon på ca. 1 200 soldater. Den norske bataljonen tjenestegjør i den britisk-ledede sektoren, sammen med styrker fra Storbritannia, Finland og Sverige. NATO-hovedkvarterene på Jåtta (JHQ NORTH, Stavanger) og i Karup (Danmark) vil danne KFOR-hovedkvarteret i Kosovo i seks måneder i 2001. Hovedkvarteret vil ha norsk ledelse, da sjef JHQ NORTH, som også er øverstkommanderende for stridskreftene i Sør-Norge (ØKS), vil bli sjef KFOR. Dette oppdraget vil bli en stor operativ utfordring for Norge, samtidig som det vil heve vår kompetanse innenfor internasjonale operasjoner betydelig. Den NATO-ledede fredsstyrken i Bosnia-Hercegovina, SFOR, er redusert til ca. 19 000 soldater. Som følge av at Norge får ansvaret for å lede KFOR (5)-hovedkvarteret må det norske bidraget i SFOR trekkes tilbake. Foruten den omfattende deltakelsen på Balkan, bidrar Norge med et mindre antall militære observatører på Øst-Timor (UNTAET), i Midtøsten (UNTSO), i Sierra Leone (UNAMSIL) og på Prevlaka-halvøya i Kroatia (UNMOP), samt med personell i Sinai (MFO). Eventuelle endringer og nye oppdrag vil bli vurdert fortløpende.

2.3.4 Norges bidrag til PfP og samarbeidet med partnerland

Bestrebelsene med å trekke partnerlandene med i den europeiske sikkerhetsstrukturen ses som en komplementær prosess til NATO-samarbeidet. Ut fra en overordnet prioritering av PfP-innsatsen, retter Norge primært fokus på å styrke samarbeidet i vår egen region. Norges PfP-aktivitet omfatter først og fremst Russland, Baltikum og de nordiske landene. Norge har imidlertid også et samarbeid av noe mer begrenset omfang med sentrale partnerland i Sentral- og Sørøst-Europa (herunder Slovakia, Romania og Bulgaria) og med Ukraina. I praksis betyr dette at Norge er engasjert i en rekke støtteprogrammer og aktiviteter med partnerlandene, både innenfor en bilateral og multilateral ramme. Hovedtyngden av norsk PfP-aktivitet skjer innenfor rammen av "In the Spirit of"-PfP, det vil si gjennom samarbeid med prioriterte partnerland.

Det legges vekt på å bidra på de områder hvor Norge har spesiell ekspertise. I tillegg til å inngå konkrete samarbeidsplaner med prioriterte partnerland, tilbyr Norge gjennom PFPs arbeidsprogram ulike kurs og seminarer for alle partnerland. Det tilbys kurs i planlegging og deltakelse i internasjonale operasjoner, trening av logistikkpersonell for denne type operasjoner, vintertrening for offiserer, seminar om forsvarsplanlegging og budsjettering m.m. Disse tilbudene tilpasses de mål som er vedtatt av allierte og partnerland for videre utvikling av PFP.

2.4 Komiteens merknader

Komiteen har merket seg at det er Regjeringens syn at forsvars- og sikkerhetspolitikken må gjenspeile de rammebetingelser som gjelder for landet og dets nærområder. Videre at vi innen NATO-alliansen har et selvstendig ansvar for dette. Komiteen understreker at norsk territorium og tilstøtende sjøområder fremdeles er strategisk, politisk og økonomisk viktig. Dette innebærer at landet må ha en tilstrekkelig evne og kompetanse til å ivareta viktige interesser, oppgaver, rettigheter og forpliktelser.

Komiteen har merket seg at situasjonen i Russland fortsatt preges av vanskelige økonomiske og sosiale forhold og at situasjonen i Tsjetsjenia fortsatt er alvorlig. Komiteen har videre merket seg at to utviklingstrekk peker seg ut for Russlands væpnede styrker. På den ene siden den betydelige vekt som legges på de strategiske kjernefysiske våpen, noe som tydelig viser at Russland fortsatt betrakter seg selv som en stormakt med globale interesser. På den annen side vektlegging av å utvikle en konvensjonell struktur med mobile avdelinger med høy reaksjonsevne.

Komiteen har videre merket seg at taktiske kjernevåpen fortsatt vil spille en viktig rolle i Russlands forsvarspolitik.

Komiteen finner å ville understreke den betydning det har at store deler av Russlands maritime kjernefysiske kapasitet er lokalisert i nære grenseområder til Norge i nord.

Komiteen vil som Forsvarsdepartementet understreke at den militære kjernefysiske og konvensjonelle kapasitet i våre nærområder fortsatt må utgjøre et sentralt premiss for norsk forsvarsplanlegging.

Komiteen registrerer at det arktisk militære miljø-samarbeidet (AMEC) mellom Norge, Russland og USA ikke har hatt særlig framgang etter som en rekke gjennomføringsavtaler ikke er på plass.

Komiteen har merket seg den utvikling som har funnet sted gjennom de siste år der FN i stadig større grad har overlatt de operative aspektene ved internasjonale operasjoner til regionale organisasjoner som NATO og til en viss grad OSSE.

Komiteen har i denne sammenheng merket seg konsekvensene av Defence Capabilities Initiative (DCI) og utviklingen av European Security and Defence Policy (ESDP) samt den utvikling som foregår i NATO når det gjelder styrkestrukturen. Komiteen

er kjent med at flere land ønsker en økning av reaksjonsstyrker som kan ivareta krisehåndteringsoppgaver, mens det tradisjonelle forsvar utvikles slik at andelen av stående styrker økes i forhold til reservestyrkene.

Komiteen vil peke på den situasjon Norge geostrategisk befinner seg i, noe som må få som konsekvens at det vil være viktig for Norge også i fremtiden å opprettholde en struktur som også innebærer nasjonalt øremerkede ("in place") styrker.

Komiteen vil i en slik sammenheng peke på at verneplikten må danne et ankerpunkt også i fremtidig struktur, og peker på at grunnlaget for rekruttering av frivillige til internasjonale operasjoner har sitt utspring nettopp i dette system. Komiteen vil også understreke den betydning det vernepliktige befall har som grunnstamme i kontingenter for internasjonale operasjoner, noe erfaringene fra så vel operasjoner i Libanon som i det tidligere Jugoslavia har vist.

Komiteen har merket seg at iverksettingen av den nye kommandostruktur i NATO skal være gjennomført innen våren 2003. Komiteen har merket seg at innføring av nye systemer for Kommando, Kontroll og Informasjon (KKI) i NATO vil øke presset på driftssiden innen alliansens fellesforsvar, samtidig med at det bygger seg opp et investeringspress i løpet av 3-4 år. Komiteen ser en slik utvikling som parallell til utviklingen i det norske forsvar og har merket seg at det fra NATOs hold iverksettes kostnadsreducerende tiltak samtidig som det legges opp til en gradvis økning av eksisterende budsjettammer.

Komiteen legger, som Forsvarsdepartementet, til grunn at de overordnede mål for norsk sikkerhetspolitikk fortsatt vil være å forebygge krig og medvirke til stabilitet og fredelig utvikling, å beskytte norsk handlefrihet overfor politisk og militært press, og ivareta norske rettigheter og interesser samt å trygge norsk suverenitet.

Komiteen slår derfor i likhet som Forsvarsdepartementet, fast at Forsvarets ressurser er av avgjørende betydning for landets sikkerhetspolitikk.

Komiteen har merket seg at det fortsatt arbeides med å utvide styrkeregistret i Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support (NORDCAPS), og at det nå er etablert et permanent militært planleggingselement for dette. Komiteen er enig i at dette arbeidet fortsetter basert på de erfaringer som allerede er vunnet.

Komiteen vil likevel peke på de positive erfaringer som er høstet gjennom militære operasjoner i det tidligere Jugoslavia i samarbeid med bla. polske, britiske og amerikanske styrker, og forutsetter at den nordiske planlegging gjennom NORDCAPS ikke må komme til fortrensel for samarbeidet med andre nasjoner i eventuelle fremtidige operasjoner.

Komiteen vil peke på at deltagelse i NATO ledete operasjoner bør ha prioritet.

Komiteen viser til det pågående arbeid gjennom utviklingen av NATOs Defence Capabilities Initiative

og European Security and Defence Policy. Komiteen er enig i at Norge bør delta med en kapasitet i dette arbeidet tilpasset våre militære og økonomiske ressurser der det balanseres med den nødvendige bibeholdelse av evne til å utøve suverenitetshevdelse og krisehåndtering nasjonalt holdt opp mot de ressurser det er nødvendig å bidra med internasjonalt. Komiteen viser i denne sammenheng til Innst. S. nr. 152 (1999-2000), jf. St.meld. nr. 38 (1998-1999).

Komiteen vil vise til at en aktivisering av styrker innmeldt til den planlagte EU-styrken, må baseres på at Norge, som øvrige NATO-medlemmer som ikke er EU-medlemmer, må ha full adgang til militær og politisk informasjon som leder opp mot en eventuell aktivisering av styrker. Likedan at dersom Stortinget bifaller deltagelse i en fremtidig EU-ledet styrke må forutsetningen videre være full adgang til den samme informasjon politisk og militært som andre allierte deltagere under EUs ledelse får. Norsk militær deltagelse i det militære ledelsesapparat bør være tilpasset den styrke som deltar fra norsk side.

Komiteen viser i denne sammenheng til resolusjon nr. 298 vedtatt på NATOs parlamentariker forsamling (NAA) i Berlin i november 2000 der det heter:

"Restating that the six European Allies that are not EU members should be allowed to participate fully in EU-led military operations, including their upstream planning and preparations and in decision-making process for the operations in which they participate."

Komiteen understreker at norsk deltagelse i eventuelle EU-operasjoner ikke vil kunne skje uten at Regjeringen etter konsultasjoner med Stortinget har besluttet dette.

Komiteen vil også understreke at når Norge eventuelt deltar i EU ledete operasjoner der NATOs felles infrastruktur benyttes må det være klarlagt på hvilken måte en eventuell overgang skal møtes der såkalte Petersberg-operasjoner som EU kan lede kan gå over i en konflikt etter NATO artikkel 5 operasjoner med eventuelt bortfall av styrker fra ikke NATO-land.

3. HOVEDMÅL OG PRIORITERINGER

3.1 Regjeringens hovedmål

Hovedmålene for Regjeringens politikk er arbeid for alle, en rettferdig fordeling, å videreutvikle det norske velferdssamfunnet og å bidra til en bærekraftig utvikling. En hovedutfordring i den økonomiske politikken er nå å bringe pris- og kostnadsveksten i Norge videre ned slik at den blir på linje med pris- og kostnadsveksten hos våre handelspartnere.

3.2 Økonomiske rammer

Regjeringens budsjettforslag innebærer en ordinær forsvarsramme på 25 375 mill. kroner (samlet forsvarsramme uten tilleggsbevilgning til internasjonale operasjoner (intops.), samt fratrukk av midler til inter-

nasjonale operasjoner tatt innenfor ordinær ramme), som er fordelt med 17 389 mill. kroner på drift og 7 914 mill. kroner til investeringer og 72 mill. kroner til internasjonale operasjoner. I tråd med gjeldende praksis er budsjetterte inntekter innarbeidet i utgiftsrammen.

Økningen av ordinær forsvarsramme på 1,2 pst. fremkommer ved en generell rammereduksjon (653 mill. kroner), reduserte inntekter (83 mill. kroner) og et tilskudd for delvis finansiering av nye fregatter (1 057 mill. kroner). Sistnevnte er i tråd med Stortingets beslutning om at fregattanskaffelsen delvis skal finansieres med en midlertidig økning av forsvarsrammen med 1 000 mill. kroner (1998) i 6 år med virkning fra 2001.

Tilleggsbevilgninger i forbindelse med Forsvarets deltakelse i internasjonale fredsoperasjoner holdes utenfor denne beregningen. Forskjellen mellom budsjettforslag 2001 og vedtatt budsjett 2000 for tilleggsbevilgning internasjonale operasjoner, skyldes at det for 2001 er budsjettert for hele året.

Regjeringen foreslår å avsette 1 922 mill. kroner til Forsvarets deltakelse i internasjonale fredsoperasjoner i 2001, hvorav 1 850 mill. kroner utgjør tillegg til rammen. For å finansiere forskjellen mellom 1 922 og 1 850 vil rammen for materiellinvesteringer reduseres. Forsvarets største bidrag vil også for 2001 være deltakelsen i den NATO-ledede internasjonale fredsstyrken i Kosovo (KFOR). Norge vil også ha ledelsesansvaret for KFOR-hovedkvarteret i 6 måneder i 2001. Det planlegges i den forbindelse med at Forsvaret vil dekke ledelse, administrasjon og en rekke støttefunksjoner i hovedkvarteret. For øvrig videreføres i hovedtrekk vårt FN-engasjement.

Budsjettforslaget for 2001 innebærer at en samlet sett for perioden 1999 til 2001 ligger ca. 1 747 mill. kroner under det nivået som en full oppfyllelse av langtidsmeldingens ubalanse mellom drift og investering i forhold til ressursforutsetningene ved at det for de tre første årene i inneværende langtidsperiode er avsatt 2,122 mrd. kroner mindre til investeringer enn forutsatt.

3.3 Mål og virkemidler

Prioriteringene for 2001-budsjettet følger i hovedsak de mål og retningslinjer som Stortinget har sluttet seg til ved behandlingen av St.meld. nr. 22 (1997-1998), som gjelder virksomheten i perioden 1999-2002. Flere forutsetninger for Forsvarets virksomhet har endret seg underveis. Sett i forhold til Forsvarets oppgaver og organisasjon i dag, har den reelle ressurstilgangen til Forsvaret gjort det nødvendig å vurdere mål og virkemidler svært nøye for å få en målrettet og optimal ressursbruk. Rasjonaliseringspotensialet er ikke stort nok til at man kan unngå en vesentlig reduksjon av dagens freds- og krigsstruktur. Behovet for omstilling har blitt forsterket og det er synliggjort at en rekke av tiltakene som må til for å tilpasse Forsvarets virksomhet, må ha Stortingets samtykke. Planlagt omstilling i 2001 er

imidlertid innenfor rammene av St.meld. nr. 22 (1997-1998).

Avdelinger som skal tjenestegjøre i internasjonale operasjoner, grensevaktavdelinger og H M Kongens garde vil ha høyest prioritet på utstyr og trening. Deretter vil kampfartøyer, kampfly og 6 Divisjon prioriteres. Kystvaktens virksomhet til havs skal prioriteres, men den gjeldende ressursituasjonen betyr at øvrig sjømilitært nærvær i våre havområder vil måtte reduseres. Redningstjenestens virksomhet skal videreføres på samme nivå som for 2000.

De viktigste investeringene vil være fregatter og tilhørende prosjekter, IT-infrastruktur og prosjekter som anses nødvendig for deltakelse i internasjonale operasjoner.

Redusert ressurstilgang har gjort det nødvendig å prioritere hardt mellom ulike tiltak for å redusere kostnadene i 2001. Det viktigste tiltaket for å gi en langvarig og stor effekt, er å redusere personellmengden i fredsorganisasjonen. Andre tiltak vil være å redusere lagre for drivstoff og reservedeler. Nødvendig ammunisjon til utdanning og trening vil holdes på et absolutt minimum. Øvelsesaktiviteten er redusert slik at samvirkekompetansen blir opprettholdt på et minimumsnivå. Vernepliktskontingent 08/00 vil måtte førtidsdimitteres ytterligere 2 til 5 uker tidligere enn forutsatt. Forsvaret vil ikke sette av ressurser til å bygge opp avdelinger som sannsynligvis vil utgå i fremtidig struktur.

Reduksjon av drivstoff, reservedeler, ammunisjon og trening m.m., vil over tid få stor betydning for den operative evnen til avdelingene i Forsvaret. Dette innebærer at det er et presserende behov for å redusere omfanget på strukturen, slik at de gjenværende avdelingene har en tilfredsstillende evne til å løse pålagte oppdrag. En videre konsekvens vil være at omfanget av Forsvarets oppdrag vil måtte reduseres i forhold til dagens ambisjonsnivå.

I 2001 vil Forsvaret redusere sin innsats i internasjonale fredsoperasjoner noe. Bidraget i KFOR vil imidlertid opprettholdes på noenlunde samme nivå, men med en endring av styrkesammensetningen. Det vil omfatte sjef for KFOR, vesentlige deler av KFOR-hovedkvarteret, og en bataljon. Innsatsen i KFOR er høyt prioritert da det anses som et svært viktig bidrag i arbeidet for å nå våre sikkerhetspolitiske mål. Norges bidrag til SFOR vil bli trukket tilbake i løpet av 2000. Den høye innsatsen i KFOR medfører at Forsvaret vil ha svært begrensede muligheter for å påta seg nye FN-oppgaver, med mindre man reduserer innsatsen tilsvarende i allerede pågående operasjoner.

Etter opprettelsen av KFOR i juni 1999 med NATOs reaksjonskorps som KFOR-hovedkvarter har personell fra ett eller to allierte hovedkvarter utgjort kjernen i KFOR-hovedkvarteret. Beslutningen i NATOs råd om at kjernen i hovedkvarteret for KFOR skal stilles fra nordregionen innebærer at personell fra NATO-hovedkvarterene i Karup (Danmark), og Jåttå (Stavanger), vil danne kjernen i hovedkvarteret som skal lede

KFOR i 6 måneder fra april 2001. Etter dansk-norsk tilråding har NATOs øverstkommanderende utpekt generaløyntant Thorstein Skiaker til sjef KFOR og Norge som ledelsesnasjon. I tillegg til å stille sjef for KFOR fremskaffer ledelsesnasjonen mange av de kapasiteter sjefen må disponere.

Dialogen med NATOs militære myndigheter og våre allierte for å klarlegge omfanget av støttefunksjoner og oppdrag i hovedkvarteret er ikke slutført. Den sikkerhetspolitiske utvikling i området kommende år lar seg heller ikke beskrive med sikkerhet. Med bakgrunn i denne usikkerheten og med sikte på å legge til rette for et hensiktsmessig alliert samarbeid, foreslås det at regjeringen får fullmakt til å fastsette de militære og budsjettmessige tiltak som er nødvendige for å sikre budsjetttrammene. Foruten selve bidraget av stabspersonell til kjernen i hovedkvarteret, legger Regjeringen til grunn at Forsvaret må kunne ivareta en rekke støttefunksjoner så som stridsfotografering, karttjeneste, sivilt-militært samarbeid, sanitet og ambulansetjeneste, vaktthold, oversettelse m.m. Budsjettforslaget tar høyde for slike utgifter i størrelsesorden 300 mill. kroner. Regjeringen legger til grunn at hovedkvarterets behov for fly-/helikoptertransportkapasitet, samt et eventuelt behov for en operativ reservestyrke, søkes dekket av andre bidragsytende nasjoner.

Regjeringen anser ledelsesansvaret som en meget betydelig investering i nasjonal sikkerhet og kompetanse, og mener at deler av utgiftene kan dekkes innen den ordinære rammen. Prinsippet om tilleggsfinansiering for bruk av Forsvarets kapasiteter utenlands gjelder fortsatt.

Den stramme budsjettsituasjonen har gjort det nødvendig med streng prioritering ved bruk av norske styrker i utlandet. Budsjettforslaget tar i store trekk høyde for en videreføring av vårt bidrag til KFOR-styrken, som i utgangspunktet er en forsterket mekanisert infanteribataljon. Forslaget forutsetter imidlertid en reduksjon i støttefunksjonene til stridsgruppen. Etterretningselementet i KFOR videreføres med et mindre nedtrekk uten at ytelsen blir vesentlig forringet. Isolert sett er det ikke ønskelig å trekke ut vårt gjenstående bidrag på 40 personell til den NATO-ledede fredsstyrken i Bosnia-Hercegovina (SFOR), men Regjeringen har etter en samlet vurdering kommet til at Norge må utfase sitt bidrag i løpet av inneværende år slik at det ikke påløper kostnader i 2001.

3.4 Styrkestruktur

Utviklingen av styrkestrukturen i 2001 vil innrettes mot et helhetlig forsvar hvor de ulike delene av styrkestrukturen og virksomheten er avstemt mot hverandre. Utviklingen av styrkestrukturen må ivareta behovet for handlefrihet slik at Forsvaret kan møte endrede forutsetninger. Hele fredsorganisasjonen og krigsstrukturen vil bli vurdert i forbindelse med utredningene til kommende langtidsproposisjon.

Styrkestrukturen innrettes mot å håndtere hele spekteret av Forsvarets oppgaver i fred, krise og krig. Evne

til å løse oppgavene er basert på strukturen og styrkenes operative evne. Forholdet mellom kvantitet og kvalitet er avgjørende for yteevnen. Det er Forsvarets løpende virksomhet i fred som vedlikeholder og utvikler styrkestrukturen. Det vil være nødvendig med nye tiltak som berører hele Forsvarets styrkestruktur for å kunne avstemme driftsutgiftene mot Forsvarets framtidige oppgaver og investeringsbehov. Et betydelig arbeid er nedlagt og omfattende tiltak er gjennomført. De ønskede målene er likevel ikke oppnådd. Drift og vedlikehold av materiell, eiendommer, bygg og anlegg utgjør sammen med personellkostnadene hoveddelen av Forsvarets driftsutgifter. For å nå fastsatte mål og få til nødvendige omprioriteringer, er det viktig å oppnå driftsinnsparinger innenfor disse kategoriene. Økt helhetstenkning er en avgjørende forutsetning for godt resultat i forhold til de mange interne og eksterne utfordringene som Forsvaret står ovenfor.

I lys av det pågående arbeidet med langtidsproposisjonen vil det være nødvendig med vurderinger av MTB-våpenets plass i framtidig forsvarsstruktur. Forsvarssjefen har i den forbindelse uttalt at MTBer ikke oppnår nødvendig prioritet opp mot andre prosjekter. Med dagens budsjettsituasjon vil avklaring av spørsmålet om oppstart av serieproduksjon av MTBer, som forutsatt ved Stortingets behandling av Innst. S. nr. 207 (1998-1999), jf. St.prp. nr. 65 (1998-1999), utestå til fremleggelse av ny langtidsproposisjon.

3.5 Operativ evne

Forsvaret skal ha en reaksjonsevne, stridsevne og utholdenhet som gjør det i stand til å reagere fleksibelt og effektivt, avpasset til en oppstått situasjon. Den ordinære operativiteten må være på et nivå som gjør at Forsvaret kan settes i stand til å løse de ulike oppgavene innen klargjøringstidens lengde. Det er også viktig at Forsvaret har en utholdenhet som gjør at oppgavene kan utføres over den tid som er forutsatt. Operativ evne vil være avhengig av flere faktorer som blant annet øvelses- og treningsnivået, materiellkvalitet, logistisk støtte og ledelse.

Forsvarssjefen skal fastsette krav til reaksjonsevne og utholdenhet for Forsvarets ulike avdelinger ut fra trussel-/risikovurderinger, og i forhold til våre nasjonale og internasjonale forpliktelser.

Reduksjon av drivstoff, reservedeler, ammunisjon og trening med mer, vil over tid få stor betydning for den operative evnen til avdelingene i Forsvaret. Slike reduksjoner har blitt gjennomført over de senere årene, slik at utviklingen har vært mot en generelt lavere operativ evne. Dette innebærer at det er et presserende behov for å redusere volumet på strukturen, slik at de gjenværende avdelingene har en tilfredsstillende evne til å løse pålagte oppdrag. En videre konsekvens vil være at omfanget av Forsvarets oppdrag vil måtte reduseres i forhold til dagens ambisjonsnivå. Iverksettelse av St.meld. nr. 38 (1998-1999) vil gradvis forbedre Forsvarets beredskap og reaksjonsevne med tanke

på både internasjonale operasjoner og nasjonal krisehåndtering.

3.6 Styring

Satsing på utviklingen av et helhetlig styringssystem basert på Forsvarets styringskonsept og Økonomireglementet for Staten, blir ført videre. Fokus for dette arbeidet vil være innføring av et system for økonomistyring og effektivisering av fredsorganisasjonen. Forsvaret vil anskaffe felles integrerte forvaltningssystemer for budsjett, lønn, regnskap, anskaffelser, vedlikehold og materielladministrasjon.

Utfordringen vil være å effektivisere og tilpasse fredsorganisasjonen i sammenheng med innføring av felles informasjonssystemer. Samtidig vil det gjennomføres vurderinger i forbindelse med konkurranseutsetting av virksomhetsområder som ikke er rent militært operative. Ulike styringsformer vil bli vurdert.

3.7 Utdanning og trening

Dette drøftes i proposisjonen på sidene 31-33 og omhandler befall og sivile, lærlinger, vernepliktige og øvinger.

Forsvarets utdanningsvirksomhet skal også i 2001 være rettet mot krigsorganisasjonens kompetansebehov. Samtidig må fredsorganisasjonen i sterkere grad tilføres nødvendig kompetanse både for å kunne ivareta Forsvarets fredsoppgaver og for å kunne produsere en troverdig krigsorganisasjon.

Prinsippet om alminnelig verneplikt ligger fast i Regjeringens politikk. Tjenestemønster med henholdsvis 12 og 6 måneders førstegangstjeneste videreføres. Hovedtyngden av mannskapene får i utgangspunktet 12 måneders tjeneste, men utdanning av soldater til Hæren og Heimevernet vil bli forsøkt ivaretatt på en mer kosteffektiv måte ved å fordele et større antall soldater til 6 måneders tjeneste. Ordningen med 9 måneders tjeneste i Kystartilleriet oppheves og soldatene fordeles på 12 måneders og 6 måneders tjeneste.

Det vil av praktiske årsaker for Forsvaret også i 2001 være nødvendig å videreføre ordningen med mulighet til å avkorte førstegangstjenesten med inntil 4 uker for mannskaper med 12 måneders tjeneste og inntil 2 uker for mannskaper med kortere tjenestetid.

Ovennevnte tiltak ligger innenfor gjeldende romertallsvedtak og innebærer ingen endring i forhold til 2000. Det vil imidlertid være nødvendig å dimettere kontingent 08/00 (innkalt i 2000) ytterligere 2 til 5 uker utover ovennevnte. Denne kontingenten fikk i forbindelse med 2000-budsjettet en senere innkalling med inntil 5 uker. Dette var et engangstilfelle som følge av ressursituasjonen. Det er ikke kapasitet til å ha både kontingent 08/00 og 08/01 inne samtidig. Det er hverken forlegningskapasitet, eller tilgjengelig befall grunnet ferieavvikling, til å betjene begge kontingentene samtidig. Det er viktig for Forsvaret å komme tilbake til normale innkallingsrutiner fra og med budsjettåret 2001.

Mannskaper som av ulike årsaker blir dimittert under førstegangstjenesten, kan overføres til Heimevernet når minimum 3 måneder førstegangstjeneste er avviklet i forsvarsgrenen og Heimevernets samtykke foreligger.

3.8 Investeringer

På lengre sikt er det behov for å erstatte dagens kampflypark av oppdaterte F-16 fly. Forsvaret vil satse på utvikling av kapasiteter til kampflyvåpenet med de oppdaterte F-16 som plattform. Det er nødvendig med en fornyet gjennomgang av MTB-våpenets funksjon og plass i framtidig styrkestruktur, og regjeringen vil ta stilling til eventuell anskaffelse (produksjonsstart) av nye SKJOLD-klasse MTB i forbindelse med utarbeidelsen av langtidsproposisjonen. Det er en prioritet å gjennomføre bygningsmessige tiltak som følger materiellanskaffelser. Store materiellanskaffelser bidrar til et fortsatt stort behov for nye byggeprosjekter.

Forsvarets struktur er inne i en omfattende endringsprosess, og investeringer i nye bygg og anlegg søkes gjennomført på en slik måte at det ikke investeres i formål/områder/ bygg som kan vise seg ikke å bli en del av ny struktur. Dette tilsier en restriktiv linje i forhold til nye prosjekter og kritisk vurdering av pågående. Forsvarets fremtidige organisasjon vil ha færre etableringer, og det vil bli en konsentrasjon av flere funksjoner i hvert etablissement, slik at driftsfordeler oppnås. Målet er også å imøtekomme og evt utbedre krav og pålegg i forhold til sivile myndigheters lover og forskrifter.

De fellesfinansierte programmene har bidratt til at NATO har kunnet bygge opp en effektiv militær og sivil organisasjon og infrastruktur. I tillegg har programmene stor politisk verdi gjennom den solidaritet og helhetlige planlegging som blir vist gjennom fellesfinansiering. Norges deltakelse i ressursprogrammene er preget av vilje til solidarisk innsats og ønsket om å fremstå som en kompetent og pålitelig alliert som bærer sin del av byrdene. Målet er å videreutvikle NATOs evne til å løse et vidt spekter av oppgaver, og at alliansen forblir en dynamisk og troverdig aktør i internasjonal politikk. Ressursprogrammene er på 1990-tallet blitt betydelig redusert. Særlig på investeringsiden har programmet blitt redusert i omfang, og kravene til felles-finansiering er skjerpet. Dagens budsjettsituasjon er preget av ubalanser, med økende press på driftssiden og lavt forbruk på investeringsiden.

Anskaffelse av nye fregatter og tilhørende prosjekter går etter planen. Når det gjelder anskaffelse av enhets-helikoptre planlegger departementet at valg av leverandør og inngåelse av kontrakt skjer i 2001.

3.9 Drift og vedlikehold

Driftssituasjonen tvinger frem prioriteringer innen drift og vedlikehold som bl.a. har konsekvenser for tilgjengeligheten av materiell og operativ evne. Materiell som planlegges beholdt på sikt skal prioriteres. Arbeidet med å samordne materiellforvaltningene og forbe-

dre logistikkprosessene vil bli videreført i 2001 både gjennom prosjekt ARGUS og prosjekt LOGSTRAT.

Ammunisjon til øving vil kun anskaffes til et minimum av avdelingsutdanning i Hæren. Man vil søke å opprettholde et kompetansenivå man anser nødvendig for å kunne bygge opp igjen kompetansen på avdelingsnivå når de nødvendige driftsinnsparelser er realisert. Likeledes vil man bruke av og redusere drivstofflagrene i Forsvaret for å kunne gjennomføre virksomheten iht. målene. Omfanget er størst for Hærens lagre. Dette er et resultat av det anstrengte ressursnivået og viser behovet for å rasjonalisere driftsutgiftene drastisk.

3.10 Organisering

Arbeidet med utvikling av Forsvarets struktur vil bli ført videre med bakgrunn i anbefalingene fra Forsvarsstudien 2000 og Forsvarspolitisk utvalg. Anbefalingene medfører radikal omstilling både i krigs- og fredsorganisasjonen. Dette gjelder så vel nedbemannning som nedleggelse av avdelinger, avhending av materiell og salg av eiendom. Det skal etableres et akseptabelt driftsnivå som skal muliggjøre nødvendige fremtidige investeringer. Det nye forsvaret blir et mindre forsvar, men med bedre kvalitet og høyere reaksjonsevne i de gjenværende elementene. Styrende for dette vil være fleksibilitet i organisering og innretning av Forsvaret. I tillegg til de økonomiske og sikkerhetspolitiske rammebetingelsene, er krav til opprettholdelse og utvikling av kompetanse dimensjonerende for strukturen. Videre vil det være behov for å kraftsamle Forsvarets virksomhet til færre geografiske steder og med betydelig reduksjon i bemanningen. I dette ligger også en reduksjon av stabs-, støtte- og ledelsesenheter og en styrket strategisk ledelse av Forsvaret.

Grunnlaget for konkrete forslag til endring av Forsvaret og ny krigs- og fredsorganisasjon er besluttet fremskaffet i et integrert samarbeid mellom Forsvarsdepartementet og Forsvarets overkommando. Årsaken er behovet for å holde momentum i prosessen med utforming av et beslutningsgrunnlag, spesielt vedrørende fredsorganisasjonens utvikling i forhold til anbefalingene i Forsvarsstudien 2000 og innstillingen fra Forsvarspolitisk utvalg.

Arbeidet med omorganiseringen av Forsvaret vil kunne ut i en langtidsproposisjon som Regjeringen vil legge frem for Stortinget tidlig i 2001. I tillegg til å redegjøre for regjeringens hovedretningslinjer for Forsvarets virksomhet og utvikling (meldingsdel), vil proposisjonen inneholde konkrete og helhetlige forslag til omstillingstiltak som Stortinget vil bli invitert til å slutte seg til (vedtaksdel).

3.11 Personell

Departementets overordnede mål for personellpolitikken er å ha et høyt motivert personellkorps med tilstrekkelig kompetanse til å løse Forsvarets oppgaver. Gjennomføring av dette har hatt og vil fortsatt ha høy prioritet. De personellpolitiske områdene favner

rekruttering, kompetanse, karriere, utvelgelse og utvikling av ledere, likestilling, lønn, familie og HMS-arbeid (helse, miljø og sikkerhet). Omstillingspolitikken innen personelloområdet, jf. St.meld. nr. 31 (1992-1993), vil i hovedsak ligge fast. Dette innebærer at man vil søke å redusere antall ansatte i Forsvaret slik at driftsutgiftene kan reduseres.

Departementet har til hensikt å justere gradsnivået for militære embeter i tråd med utviklingen ellers i statsforvaltningen.

Tilpasningen av Forsvarets styrkestruktur og organisasjon til fremtidige oppgaver skal intensiveres. En mindre organisasjon vil gi utslag i et redusert behov for ulike kompetanser. En stor utfordring i 2001 vil derfor bli å utarbeide en plan for omstilling av personellressursene på bakgrunn av en forventet reduksjon av Forsvarets organisasjon. I den forbindelse har Regjeringen allerede vedtatt nye omstillingstiltak for personell.

I den kommende omstillingsprosessen vil det være helt sentralt å arbeide for å beholde personell med spesielt viktig kompetanse for Forsvaret. Det personellet som fortsetter i Forsvaret må også bli godt ivaretatt. Til nå har det vært en for sterk avgang i enkelte personellgrupper, særlig blant yngre offiserer. Antall personer som har søkt permisjon er imidlertid synkende.

Regjeringen vil fortsatt satse på å øke andelen kvinner i Forsvaret. Det er nå utarbeidet en "Handlingsplan for økt kvinneandel i Forsvaret" som vil bli fulgt opp videre i 2001. Handlingsplanen er fokusert rundt tre hovedområder; forankring i ledersjiktet, hvordan beholde de kvinner som allerede er i Forsvaret og hvordan man skal rekruttere. Målsettingen om 7 pst. kvinnelig befal og vervede i alle forsvarsgrener og 20 pst. kvinner i sivile lederstillinger innen 2005 ligger fast.

Arbeidet med å øke andelen av personer med innvandrerbakgrunn til Forsvaret vil fortsette. I løpet av 2001 er målet 4 pst. elever med innvandrerbakgrunn til grunnleggende befalsutdanning og utdanning som gir rett til yrkestilsetting. For sivile stillinger er målet 5 pst.

Arbeidet med å rekruttere personell til internasjonale operasjoner vil bli gitt høy oppmerksomhet. De personellmessige tiltakene som er nedfelt i St.meld. nr. 38 (1998-1999), jf. Innst. S. nr. 152 (1999-2000), vil kunne gi en god og forutsigbar rekruttering.

3.12 Forskning og utvikling

Forskning og utvikling (FoU) i Forsvaret skal bidra til en kostnadseffektiv og rasjonell utvikling innen alle felter av den militære og politiske ledelsens ansvarsområde ved å sikre et best mulig kunnskapsgrunnlag for virksomheten.

Forsvarets egne FoU-organer skal konsentrere sin virksomhet på områder der Forsvarets behov ikke kan dekkes på en hensiktsmessig måte av andre. FoU av betydning for Forsvaret utføres både av Forsvarets egne organer og av universiteter/høgskoler, sivile forskningsinstitutter og industrien. Forsvarets egne FoU-

organer skal dekke behovene innenfor områder hvor det ikke eksisterer tilfredsstillende sivil kompetanse.

FoU i Forsvaret skal i 2001, og påfølgende år, tilrettelegge forutsetninger og grunnlag for å oppnå langtidsmeldingens målsettinger for Forsvarets utvikling.

3.13 Informasjonssystemer

Ved innføring og bruk av informasjonssystemer i Forsvaret vil det bli lagt vekt på å bedre grunnlaget for styring, økt produktivitet og kvalitet på produkter og tjenester. Videre prioriteres valg av fellesløsninger og høy kompetanse vil vektlegges for å kunne utnytte potensialet i informasjonssystemene. Arbeidet med sikkerhet og sårbarhet videreføres i 2001.

Innføringen av informasjonssystemer skal bidra til effektivisering av Forsvarets fredsorganisasjon. Et tiltak er å etablere ny felles basisplattform med felles basisinfrastruktur, felles kontorstøtte og felles drift (prosjekt FISBasis). Dette tiltaket videreføres i 2001. For å få gevinst av de betydelige investeringene som foretas vil Regjeringen som en oppfølging av St.meld. nr. 22 (1997-1998) påse at innføring av informasjonssystemer blir sett i sammenheng med omstilling av Forsvaret. En oppdatering av planene for økonomi- og lønnsystem har derfor vært nødvendig. Dette blir erstattet med felles integrert forvaltningssystem (Prosjekt GOLF) som skal dekke funksjonsområdene budsjett, regnskap, lønn, anskaffelse, materielladministrasjon og vedlikehold. Videre utvikling av sektor- og forsvarsgrenvise løsninger er stanset.

3.14 Miljøvernarbeid i forsvarssektoren

Gjennomføringen av Miljøledelsessystemet i Forsvaret som ble påbegynt i 1999, videreføres i 2001. Systemet skal være innført i 2004. Prosjektledere og miljøvernoffiserer utdannes fortløpende etter planen. Det tas sikte på å utarbeide og distribuere håndbøker innen planlegging av øvelser, materialforvaltning og avfallshåndtering, også under øvelsesforhold.

Som en del av vernet av det biologiske mangfoldet, vil Forsvaret bidra til registreringer av utvalgte elementer av dette, og iverksette eventuelle vernetiltak iverksettes. Deler av Forsvarets øvingsområder nyttes av allmennheten til friluftsliv, og Forsvaret vil bidra til å opprettholde flerbruken av områdene ved å registrere hvilke områder som er omfattet av flerbruksplaner. En viktig oppgave vil være vern og vedlikehold av kulturminner, samt å få inntegnet slike områder på Forsvarets operative kartverk.

Det vil også bli utført tiltak for å rette opp skader av tidligere forurensninger i hav og vann. Forsvaret står overfor flere utfordringer, ikke minst hvordan finansieringen av prosjektene skal finne sted. En bevisst satsning pågår for å finne miljøvennlige erstatningsprodukter for de miljøfarlige kjemikaliene som Forsvaret har brukt blant annet i verksteder og til bygningsteknisk vedlikehold. Forsvarets bygningstjeneste deltar i prosjektet Grønn stat. Gjennom dette prosjektet skal

miljøhensyn bedre integreres ved anskaffelse av bygg, eiendom og anlegg til Forsvaret.

3.15 Komiteens merknader

Komiteen har merket seg at det er foreslått en samlet bevilgning til Forsvaret for 2001 på 27 225 mill. kroner. Komiteen har videre merket seg at det gjennom budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre har blitt foretatt en reduksjon i budsjettammen vedkommende Luftforsvarets drift med 100 mill. kroner, slik at bevilgningen etter dette utgjør 27 125 mill. kroner.

Komiteen har merket seg at den totale forsvarsrammen således er bygget opp med en ordinær bevilgning på 24 218 mill. kroner tillagt ekstraordinær bevilgning etter tidligere Stortingsvedtak for anskaffelse av fregatter med 1 057 mill. kroner. Samt et tillegg for internasjonale operasjoner på 1 850 mill. kroner.

Komiteen har merket seg at Norge også i 2001 vil være en aktiv bidragsyter til internasjonale fredsoperasjoner med den NATO-ledete styrken i Kosovo, KFOR som den viktigste.

Komiteen vil understreke den betydning det har at sjef JHQ NORTH ved Stavanger, skal lede KFOR 5 styrken bygget opp bl.a. med personell fra hovedkvarteret i Stavanger (Jåtta).

Komiteen legger til grunn at de forpliktelser Norge dermed har tatt på seg må få en økonomisk ramme som gir rom for å kunne gjennomføre oppdraget best mulig.

Komiteen viser til at i så vel budsjettproposisjonen som høringer med departement og forsvarsledelse er det understreket at det er knyttet usikkerhet til om det foreslåtte budsjett fullt ut vil kunne dekke de kostnadene operasjonene vil kreve. Komiteen viser i denne sammenheng til at Stortinget på prinsipielt grunnlag forutsetter at internasjonale operasjoner finansieres i tillegg til den ordinære forsvarsramme, Innst. S. nr. 152 (1999-2000), jf. St.meld. nr. 38 (1998-1999).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil peke på at norsk ledelse av KFOR 5 gir Norge en enestående investering i militærfaglig spisskompetanse, som normalt er svært vanskelig tilgjengelig for et lite land som Norge. Flertallet viser til svar på komiteens spørsmål 8 b og 8 d i brev av 14. november 2000 fra forsvarsminister Bjørn Tore Godal, hvor det opplyses at merutgiftene til hovedkvarteret for ledelsen av KFOR 5 er budsjettert med 245 mill. kroner. I tillegg kan komme utgifter til helikopterstøtte og flyging med Jet Falcon med 60 mill. kroner. Flertallet er derfor av den oppfatning at det er forsvarlig å dekke noen av utgiftene til internasjonale operasjoner innenfor ordinær forsvarsramme for 2001.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Stortingets begrunnelse for sitt prinsippvedtak om at internasjonale operasjoner skal tilleggsfinansieres var at slike utgifter er uforutsigbare og dermed ikke kan inngå i langtidsplanlegging. Uforutsigbarheten påvirkes ikke av graden av nyttig erfaring som operasjonene gir. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at dette prinsippet ikke uthules.

Komiteen har merket seg at endringer for budsjetttrammene fra tidligere og inneværende år er basert på faste kroneverdier, dvs. korrigeret for lønns- og pris-kompensasjon. Komiteen har videre merket seg at budsjettforslaget for 2001 innebærer at en samlet sett for perioden 1999-2001 ligger ca. 1 747 mill. kroner under det nivået som en full oppfyllelse av den gjeldende langtidsmeldingens ressursforutsetninger vil innebære. Komiteen peker imidlertid på at det i samme periode har vært en betydelig økning i bevilgningene til internasjonale operasjoner som kommer i tillegg til den ordinære forsvarsrammen. Komiteen har også merket seg Forsvarsdepartementets påpeking av den økende ubalansen mellom drift og investering i forhold til ressursforutsetningene, ved at det for de første 3 årene i inneværende langtidsperiode er avsatt 375 mill. kroner mer til drift enn forutsatt og ca. 2 122 mill. kroner mindre til investeringer enn forutsatt.

Komiteen har videre merket seg at redusert ressurstilgang har gjort det nødvendig å prioritere hardt mellom ulike tiltak for å redusere kostnadene i 2001. Komiteen har merket seg at det viktigste tiltaket for å gi en langvarig og stor effekt er å redusere antall ansatte i fredsorganisasjonen. Komiteen er enig i dette, men vil understreke betydning av at slike reduksjoner ikke må føre til resultater som svekker krigsstrukturen eller de deler som bygger opp om denne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil peke på at når det anvendes midler til avgangstimulerende tiltak vil det også være nødvendig å bruke virkemidler for å holde på personell med ønsket kompetanse slik at Forsvaret ikke tappes for nøkkelpersonell og blir sittende igjen med personell som ikke vil kunne møte nye krav til kompetanse.

Komiteen legger til grunn at prinsippet om allmen verneplikt står fast. Komiteen er likevel bekymret over det forhold at en stadig synkende andel av årskullene gjennomfører fullverdig førstegangstjeneste. Komiteen registrerer videre at landet nå er inne i en periode der fødselstallene har gitt årskull som nå er svært lave. Komiteen er bekymret for konsekvensene av dette og registrerer at mange av Forsvarets avdelinger har problemer med å få tilført det personell som er nødvendig. Komiteen vil derfor understreke betydningen av at Vernepliktsverket finner rutiner som gjør det mulig å få en bedre måloppnåelse.

Komiteen har videre merket seg at det som en følge av redusert tjenestetid med sene innkallinger og tidlige dimitteringer ikke vil være mulig å utdanne personellet i Hæren, utover prioriterte avdelinger, til mer enn status godkjent enkeltmann. Dette medfører at personellet ikke får nødvendig kompetanse til å etablere ferdigheter som er nødvendig for å kunne gjøre tjeneste i tropp og større forband uten forutgående trening.

Komiteen er videre bekymret for de konsekvenser dette kan få for rekrutteringen til internasjonale operasjoner og ber Forsvarsdepartementet om å treffe tiltak for å bedre situasjonen.

Komiteen legger til grunn at budsjettet for 2001 gir grunnlag for normalt innkallingstidspunkt primo august 2001 med tjenestetid til juli 2002.

Komiteen forutsetter også at budsjettet for 2001 gir grunnlag for tjeneste til juli 2001 for den kontingent som ble kalt inn i september 2000.

Komiteen viser til at Forsvarsdepartementet i budsjettforslaget legger opp til å redusere lagre for drivstoff og reservedeler, samt at nødvendig ammunisjon til utdanning og trening vil holdes på et absolutt minimum. Komiteen viser også til Forsvarsdepartementets brev av 20. november 2000 der det fremgår at lagertæring de senere år nå har redusert beholdningene så mye at det stort sett ikke lenger er mulig å foreta uttak uten tilsvarende gjenanskaffelse, samt at gjenanskaffelse av det som er tatt ut de siste årene for Luftforsvaret vil beløpe seg til ca. 55 mill. kroner og for Hæren ca. 570 mill. kroner. Komiteen har videre merket seg at det i samme brev fremgår at Sjøforsvaret er på vei mot, men foreløpig ikke nede på, kritisk masse hva angår beredskapslagre av ammunisjon, men med enkelte unntak. Komiteen viser til at ovennevnte beløp relaterer seg til nåværende forsvarsstruktur. Det er imidlertid bebudet store endringer i strukturen. Komiteen viser til Forsvarsstudie 2000 og innstillingen fra Forsvarspolitisk utvalg. På grunnlag av bl.a. disse dokumentene utreder nå Forsvarsdepartementet forslag til omstilling av Forsvaret basert på den sikkerhetspolitiske og forsvarspolitiske virkelighet, samt realistiske økonomiske rammer. Regjeringens konkrete forslag vil bli fremmet i den langtidsproposisjonen som er lovet forelagt Stortinget i februar 2001. Kostnadene vil trolig bli betydelig lavere enn ovenfor nevnt ved oppbygging av lagerbeholdningene for Luftforsvaret og Hæren i forhold til framtidig struktur. Disse kostnadene er det, ifølge nevnte brev av 20. november 2000, ikke mulig å angi nå.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, finner det derfor forsvarlig med en tæring på lagre som et økonomisk virkemiddel, for senere å tilpasse lagersituasjonen etter behov i den nye strukturen. Flertallet mener det er sannsynlig at lagerbehovet i en ny struktur vil være lavere for en rekke kategorier.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til budsjettproposisjonen der det fremgår at reduksjon av drivstoff, reservedeler, ammunisjon og trening med mer over tid vil få stor betydning for den operative evnen til avdelingene i Forsvaret. Videre heter det at det er presserende behov for å redusere volumet i strukturen, slik at gjenværende avdelinger har en tilfredsstillende evne til å løse pålagte oppdrag og at den videre konsekvens vil være å måtte redusere omfanget av Forsvarets oppdrag i forhold til dagens ambisjonsnivå.

Disse medlemmer vil sterkt understreke at det ikke kan være eksisterende og reduserte lagerbeholdninger som skal danne grunnlaget for en framtidig forsvarsstruktur, men den sikkerhetspolitiske og forsvarspolitiske virkelighet. Forsvarets oppgaver og struktur må være tuftet på nasjonens behov og balansert opp mot internasjonale forpliktelser. Av dette følger de lagerbeholdninger som må til for å underbygge strukturen med et adekvat bevilgningsnivå og ikke det motsatte.

Komiteen har merket seg at det med bakgrunn i norsk ledelse av KFOR i 6 måneder i 2001 er knyttet usikkerhet til bevilgningsanslaget for denne delen av internasjonale operasjoner.

Komiteen har merket seg at Forsvarsdepartementet bl.a. på denne bakgrunn foreslår at Regjeringen får fullmakt til å fastsette de militære og budsjettmessige tiltak som er nødvendige for å sikre budsjetttrammene, jf. budsjettproposisjonens forslag VIII. Komiteen mener at dette kan være i strid med bevilgningsreglementets bestemmelser. Komiteen vil derfor foreslå at eventuelle merbehov knyttet til virksomheten under kap. 1792 fremmes for Stortinget som egen proposisjon eller tas inn i Revidert nasjonalbudsjett. Komiteen fremmer derfor følgende forslag til romertallsvedtak:

"Stortinget samtykker i at Kongen for 2001 gis fullmakt til å legge til rette for et hensiktsmessig alliert samarbeid i Kosovo. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med nødvendige budsjettmessige konsekvenser i forbindelse med den norske innsatsen i Kosovo i egen sak, eller i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001."

4. RAPPORT FOR VIRKSOMHETEN I 1999

4.1 Sammendrag

På sidene 40-51 i proposisjonen gis en rapport over gjennomføringen av forsvarsbudsjettet for 1999. Ved Stortingets sluttsaldering (Blå bok) var budsjettets utgiftsramme på 24 439 mrd. kroner. Endringer gjennom budsjettåret gjorde at budsjettet bevilgningsmessig økte til 26 302 mrd. kroner ved årets slutt. Dette innebar en bevilgningsøkning på 1 863 mrd. kroner

som i hovedsak skyldes bevilgning 1. og 2. halvår til internasjonale operasjoner.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen har merket seg de økte forsvarsbevilgningene i 1999 og årsakene til at bevilgningene ble øket.

5. ARBEIDET MED FREMTIDIG FORSVARSPOLITIKK OG FORSVARSSTRUKTUR

For å få gjennomført en slik stor omlegging av Forsvaret er det av avgjørende betydning å få forutsigbare rammebetingelser i hele perioden. Dessuten at omstillingen i størst mulig grad besluttes og gjennomføres som en helhetlig pakke. Spesielt er det viktig at man får avklart hvilke ressursforutsetninger som skal legges til grunn for perioden. Dette er ikke minst av betydning i forhold til de virkemidler/personelltiltak som må tas i bruk i omstillingen.

Gjennom de to siste langtidsmeldingene, St.meld. nr. 16 (1992-1993) og St.meld. nr. 22 (1997-1998), har Forsvaret lagt vekt på behovet for omstilling. Disse meldingene har i ettertid vist seg å ikke være tilstrekkelige for å gjennomføre en nødvendig snuoperasjon. Regjeringen tar sikte på å legge fram en langtidsproposisjon for Stortinget tidlig i 2001 hvor det overordnede målet vil være en helhetlig og omfattende omstilling av Forsvaret. Å motvirke Forsvarets voksende ubalanser og utvikle et Forsvar som er tilpasset dagens virkelighet og fremtiden, krever radikal omlegging. I langtidsproposisjonen vil Regjeringen foreslå en framtidig styrkestruktur som både er justert i volum og innhold. Dette gjenspeiler både behovet for planlegging innenfor realistiske økonomiske rammer og hensyn til endrete sikkerhetspolitiske rammebetingelser.

Forsvarsdepartementet har, sammen med Forsvarets overkommando, igangsatt et helhetlig, sentralt ledet og styrt utredningsarbeid som vil bli lagt til grunn for det videre arbeid med endringer av fredsorganisasjonen. Arbeidet vil både være en del av forberedelsene til, og oppfølgingen av den kommende langtidsproposisjon. Alle foreliggende utredningsoppdrag ift. styrkestruktur og organisering er som ledd i dette arbeidet terminert i sin helhet, for i stedet å bli innarbeidet i en ny helhet. Dette blir en nødvendig konsekvens av arbeidet for å fremskaffe et helhetlig beslutningsgrunnlag for endring av fredsorganisasjonen.

Budsjettåret 2001 blir således et spesielt år. I inneværende langtidsperiode (1999-2002) har flere forutsetninger for Forsvarets struktur og virksomhet endret seg. Den nye langtidsperioden vil overlape i tid og gjelde fra og med 2002. Dette har medført stramme prioriteringer både på drifts og investeringssiden. Prioriteringene innenfor materiellinvesteringer og bygg- og anleggsinvesteringene søkes gjennomført på en slik måte at det ikke investeres i noe som kan vise seg å ikke bli en del av Forsvarets nye struktur.

5.1 Komiteens merknader

Komiteen har merket seg at Regjeringen vil legge fram sitt syn på den framtidige innretningen av Forsvaret med konkrete forslag til endringer i styrkestruktur og fredsorganisasjon i en langtidsproposisjon tidlig i 2001. Komiteen legger til grunn at proposisjonen legges fram for Stortinget ikke senere enn medio februar 2001.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til Innst. S. nr. 203 (1998-1999), jf. St.prp. nr. 33 (1998-1999) Om visse organisasjonsendringer i Forsvaret. Særlig viser flertallet til omtalen av konsekvensene for Lødingen kommune av nedleggelsen av Hålogaland Sjøforsvarsdistrikt og behovet for et særskilt oppfølgingsprogram over tre år i denne forbindelse. For å lette omstillingen ble det lagt opp til at Forsvarsdepartementet i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet skulle vurdere tiltak utover ordinære distriktsvirkemidler.

Flertallet mener det vil være behov for omstillingstiltak i forbindelse med pågående - og ikke minst kommende strukturendringer i Forsvaret. Lødingen kommune har behov for det nevnte oppfølgingsprogrammet. Flertallet viser i denne forbindelse til siste avsnitt i flertallsmerknaden under pkt. 2.2.17 generelle merknader om programkategori 13.50 Regional- og distriktpolitikk i kommunalkomiteens Budsjett-innst. S. nr. 5 (2000-2001), side 37. Flertallet antar at nødvendige bevilgninger for inneværende år bør foreslås i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001.

6. MERKNADER TIL DE ENKELTE KAPITLER

6.1 Hovedprioriteringer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiets fraksjoner

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til den såkalte doble ubalansen i Forsvaret - ubalansen mellom oppgaver og ressurser og ubalansen mellom investeringer og drift. Dette er forsterket ved at Stortingets vedtak om omstillinger og betydelige bemanningsreduksjoner i for liten grad er blitt gjennomført. Flertallet viser til at bevilgningene til investeringer de siste årene ikke fullt ut har fulgt opp de plantallene som lå til grunn for St.meld. nr. 22 (1997-1998), gjeldende langtidsmelding for Forsvaret. Imidlertid har bevilgningene til internasjonale operasjoner økt betydelig i samme periode. Flertallet konstaterer derfor at Forsvarets samlede bevilgninger ligger på et høyt nivå og utgjør en relativt stor andel av statens utgifter i Norge.

Flertallet mener at manglende ressurser ikke er hele problemet i forhold til ambisjonene i langtidsmeldingen. Selv om den anbefalte strukturen hadde fått

dekket de estimerte behov, ville den likevel vært for dyr å drifte. En betydelig omstilling, tilpasset dagens utfordringer og risikobilde, er nødvendig.

Flertallet viser til Forsvarsstudie 2000 og innstillingen fra Forsvarspolitisk utvalg som begge anbefaler omfattende omstillinger i Forsvaret. Flertallet viser til at Regjeringen bearbejder disse utredningene og har bebudet en langtidsproposisjon om omstillinger i Forsvaret forelagt Stortinget medio februar 2001. Det forutsettes at Stortinget skal ferdigbehandle saken i vårseksjonen 2001. Den framtidige strukturen for Forsvaret vil da bli fastsatt og vedtatte omstillingstiltak gjennomført rimelig raskt. Flertallet understreker viktigheten av at denne prosessen resulterer i en varig balanse mellom Forsvarets oppgaver og ressurser og en hensiktsmessig fordeling mellom investeringer og drift. Målet må være å få et best mulig forsvar innenfor rammen av det man kan anse som realistiske økonomiske rammer for fremtiden.

Flertallet viser til den budsjettavtalen som den 18. november 2000 ble inngått mellom Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, og som er gjengitt på sidene 39-45 i Budsjett-innst. S. I (2000-2001).

I denne avtalen er bevilgningen under kap. 1733 Luftforsvaret redusert med 100 mill. kr og bevilgningen under kap. 451 Sivilt beredskap redusert med 5,8 mill. kroner. Dette følges opp i denne innstillingen. Dessuten mener flertallet at det er behov for å styrke kap. 1734 Heimevernet med 20 mill. kroner som skal brukes til øvelse av de avdelinger som de siste årene ikke har øvet eller har øvet svært lite. For å finansiere denne økningen på kap. 1734 foreslår flertallet at kap. 1760 post 45 reduseres tilsvarende med 20 mill. kroner. Med unntak for disse korrigeringer legger flertallet proposisjonen til grunn for sitt budsjett-opplegg.

6.2 Hovedprioriteringer fra Fremskrittspartiets fraksjon

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader i Innst. S. nr. 245 (1997-1998) samt Budsjett-innst. S. nr. 7 (1999-2000). Disse medlemmer viser til at også det fremlagte budsjettet for 2001 har en profil som avviker fra langtidsmeldingens forutsetninger, noe som innebærer at det samlet sett for perioden 1999-2001 er bevilget 1 747 mill. kroner under det nivået som en oppfyllelse av langtidsmeldingens forutsetninger ville innebære. Disse medlemmer slår fast at budsjettavtalen med Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre førte til en ytterligere reduksjon av budsjettet med 100 mill. kroner knyttet til redusert drift i Luftforsvaret, slik at gapet mellom mål og midler øker ytterligere til 1 847 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at når forsvarets situasjon er preget av såkalt dobbelt ubalanse må årsaken til dette i hovedsak legges til Stortingets flertall bestående av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senter-

partiet og Venstre som i hovedsak har vært enige med Fremskrittspartiet og Høyre om målene, men så unnlatt å følge opp egne målsettinger. Disse medlemmer viser til at det i denne perioden har blitt tæret på lagerbeholdninger av ammunisjon, reservedeler og drivstoff mens det samtidig har blitt overført penger fra investeringsmidler til drift samt for å dekke deler av kostnadene ved deltagelse i internasjonale operasjoner.

Disse medlemmer viser til at anskaffelse av forsvarsmateriell krever langsiktighet og forutsigbarhet fordi anskaffelsene ofte går over svært mange år, f.eks ca. 10-12 år når det gjelder anskaffelser av fregatter. Når Stortingets flertall unnlater å følge opp sine forpliktelser fører dette til reduserte eller kansellerte programmer som innebærer tap av midler eller fordyrelse av materiellet. Totalt sett bidrar dette til en dårlig økonomistyring.

Disse medlemmer viser til proposisjonen samt til høringer og til korrespondanse med Forsvarsdepartementet der det fremgår at lagre av ammunisjon, reservedeler og drivstoff befinner seg på et kritisk nivå og at denne situasjonen over tid vil få stor betydning for den operative evnen til avdelingene i Forsvaret. Departementet viser til at dette innebærer at det er et presserende behov for å redusere volumet på forsvarsstrukturen. Disse medlemmer vil kraftig understreke at det ikke må være underbudsjettering over år som bl.a. fører til reduserte lagerbeholdninger som skal styre fremtidige strukturvalg. Det må være landets behov for et Forsvar basert på sikkerhetspolitiske og forsvarspolitiske realiteter som skal dimensjonere en forsvarsstruktur som er troverdig og ikke en tilfeldig frembragt situasjon som en følge av sviktende vilje til å ta langsiktige og forutsigbare økonomiske beslutninger. Fremskrittspartiet legger fram sitt primære budsjettforslag med en netto ramme på 28 983 105 000 kroner, noe som er en økning på 1 477 mill. kroner i forhold til den vedtatte budsjettavtale.

Fremskrittspartiet har prioritert en økning på budsjettet til Sivilt beredskap med 20 mill. kroner likt fordelt på drift og investeringer og viser i denne sammenheng til at budsjettforliket førte til en reduksjon på 5,8 mill. kroner i investeringsbudsjettet for Sivilt beredskap, noe som utgjør en reduksjon på hele 26,7 pst. av et beløp som på forhånd var redusert i forhold til 2000 med 12 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår videre kutt i bevilgningene til Forsvarsdepartementet og til Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet, samt Fellesutgifter under Forsvarsdepartementet slik det fremgår av oversikten. Sjøforsvaret, Luftforsvaret, Hæren og Heimevernet får styrket sine budsjetter for å kunne gjennomføre utdanning og trening, ta inn etterlep i vedlikehold og andre materialanskaffelser samt erstatte ammunisjon, reservedeler og drivstoff. Videre legger Fremskrittspartiet opp til en styrking av budsjettet for nyanskaffelser av materiell med i alt 820 mill. kroner. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til at det foreslåtte budsjett fra Regjeringen viser

at investeringsbudsjettet utenom fregattinvesteringene har blitt redusert med ca. 400 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at det av proposisjonen og høringer med brevveksling framgår at kostnadene med deltagelse i internasjonale operasjoner kan bli høyere enn antatt. Disse medlemmer fremmer derfor forslag om en økning av kap. 1792 på 200 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til VIII i budsjettproposisjonen og vil gå imot å gi departementet en fullmakt til fritt å hente frem nødvendige beløp til internasjonale operasjoner innenfor det budsjett Stortinget vedtar. Disse medlemmer viser i en slik sammenheng til bevilgningsreglementet og til Stortingets forutsetning om at internasjonale operasjoner skal betales gjennom særskilte bevilgninger i tillegg til den ordinære forsvarsramme, noe som forutsetter at Regjeringen eventuelt kommer tilbake til Stortinget med forslag om tilleggsbevilgninger.

Fordeling av Fremskrittspartiets primære budsjettforslag blir derfor som følger:

Kap.	Formål:	Mill. kroner
451	Sivilt beredskap	20
1731	Hæren	270
1732	Sjøforsvaret	65
1733	Luftforsvaret	70
1734	Heimevernet	60
1760	Nyanskaffelser	820
1792	Norske styrker i utlandet	200
	I alt	1 505

Følgende reduksjoner ble foreslått:

Kap.	Formål:	Mill. kroner
1700	Forsvarsdepartementet	9
1710	Fellesinstitusjoner under Forsvarsdepartementet	11
1719	Fellesutgifter under Forsvarsdepartementet	8
	I alt	28

6.3 Hovedprioriteringer fra Høyres fraksjon

Komiteens medlem fra Høyre viser til at årets budsjett innebærer en kraftig forverring av Forsvarets største problem: Ubalansen mellom mål og midler, drift og investeringer. Idet Regjeringen heller ikke i år følger opp Stortingets vedtak vedrørende de økonomiske forutsetningene under behandlingen av gjeldende langtidsmelding. Dette medlem viser videre til at denne ubalansen er blitt ytterligere forverret gjennom budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre. Dette medlem viser også til at heller ikke Stortingets prin-

sippvedtak om full tilleggsfinansiering av internasjonale operasjoner og tilleggsfinansiering for halvparten av fregattkostnadene blir fulgt opp.

Dette medlem peker på at resultatet av at stortingsflertallet under hele 1990-tallet (unntatt 1998) ikke har vært i stand til å oppfylle med et minimum av stabilitet i et litt langsiktig perspektiv, er et skakkjørt forsvar, og at feilinvesteringer ikke er til å unngå. Langtidsplanlegging blir under slike forhold bortkastet møy.

Dette medlem vil også peke på at dersom Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre hadde stått på egne standpunkter fra behandlingen av Langtidsmeldingen, så ville et "Forsvarspolitisk forlik" i realiteten for lengst vært etablert i Norge.

Dette medlem viser til at i henhold til innstillingen fra Forsvarspolitisk utvalg (FPU) var forsvarsbudsjettet om lag 8 pst. lavere i 1999 enn i 1990. Som andel av Norges nasjonalprodukt har imidlertid reduksjonene vært vesentlig større, fra 3,1 pst. i 1990 til 2,2 pst. i 1999 en nedgang på ca. 30 pst.

Dette medlem har også merket seg at Regjeringen og stortingsflertallet har lagt seg betydelig under det budsjettnivå som er lagt til grunn både i FS 2000 og i FPU. Dette medlem vil for øvrig understreke nødvendigheten av at den varslede langtidsproposisjonen tar utgangspunktet i Norges nasjonale behov og internasjonale forpliktelser.

Som i tidligere år går Høyre i sitt budsjettopplegg inn for en betydelig styrking av forsvarsbudsjettet og en hard prioritering til fordel for Forsvarets operative evne, dvs. dets evne til å utføre primæroppgavene. Med dette for øye foreslo Høyre en brutto påplussing på budsjettet for 2001 med 925 mill. kroner. Dette ble i utgangspunktet fordelt med 500 mill. kroner til investeringer og 425 mill. kroner til drift. Formålet var å få bedre samsvar mellom vedtatt mål og bevilgede midler. De økede midlene ville primært bli brukt til å opprettholde førstegangstjenestens lengde på vedtatt nivå, gi Heimevernet mulighet til å opprettholde treningen på vedtatt nivå, gi rom for tilstrekkelig trening i Luftforsvaret og Marinen, styrke investeringsevnen og å holde fast ved Stortingets forutsetning om å tilleggsfinansiere utgiftene til internasjonale operasjoner.

For ytterligere å styrke Forsvarets "spisse ende" viser dette medlem til tabell 1.

6.4 Oppsummering

Ved Stortingets vedtak 28. november 2000 er netto utgiftsramme fastsatt til 26 667 881 000 kroner.

Komiteen har to avvikende forslag til fordeling av rammeområde 8. Dette fremgår av tabell 1 under hovedprioriteringer.

Tabell 1 angir komiteens standpunkter under kapitler som inngår i rammeområde 8.

Tabell 1: Forslag til fordeling av rammeområde 8 fra Regjeringen og fra komiteen. 90-postene inngår ikke i kapitlene.

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	Ap, KrF, Sp	FrP, H
Utgifter i rammeområde 8 (i hele tusen kroner)					
42		Forsvarets ombudsmannsnemnd	3 400	3 400	3 400
	1	Driftsutgifter	3 400	3 400	3 400
451		Sivilt beredskap (jf. kap. 3451)	275 357	269 557	275 557
	1	Driftsutgifter	253 338	253 338	253 338
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	21 702	15 902	21 902
	70	Overføringer til private	317	317	317
993		Skipsfartsberedskap	3 400	3 400	3 400
	1	Driftsutgifter	500	500	500
	70	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat	2 900	2 900	2 900
1700		Forsvarsdepartementet	148 157	148 157	142 157
	1	Driftsutgifter	140 657	140 657	134 657
	73	Forskning og utvikling	7 500	7 500	7 500
1710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4710)	603 301	603 301	573 301
	1	Driftsutgifter	439 738	439 738	419 738
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	155 063	155 063	145 063
	70	Renter låneordning	8 500	8 500	8 500
1719		Fellesutgifter under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4719)	182 310	182 310	167 310
	1	Driftsutgifter	13 062	13 062	13 062
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	20 000	20 000	5 000
	71	Overføringer til andre	50 248	50 248	50 248
	78	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett	99 000	99 000	99 000
1720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720)	1 175 528	1 175 528	1 100 528
	1	Driftsutgifter	1 175 528	1 175 528	1 100 528
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725)	1 737 983	1 737 983	1 647 983
	1	Driftsutgifter	1 636 066	1 636 066	1 546 066
	50	Overføring til Statens Pensjonskasse	96 118	96 118	96 118
	74	Avgangsstimulerende tiltak	5 799	5 799	5 799
1731		Hæren (jf. kap. 4731)	4 500 386	4 500 386	4 535 386
	1	Driftsutgifter	4 500 386	4 500 386	4 535 386
1732		Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)	2 791 532	2 791 532	2 819 532
	1	Driftsutgifter	2 791 532	2 791 532	2 819 532
1733		Luftforsvaret (jf. kap. 4733)	3 707 579	3 607 579	3 707 579
	1	Driftsutgifter	3 707 579	3 607 579	3 707 579
1734		Heimevernet (jf. kap. 4734)	737 252	757 252	767 252
	1	Driftsutgifter	737 252	757 252	767 252
1735		Forsvarets etterretningstjeneste	547 390	547 390	547 390
	21	Spesielle driftsutgifter	547 390	547 390	547 390
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)	8 280 984	8 260 984	8 297 984
	1	Driftsutgifter	391 798	391 798	391 798
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel	110 510	110 510	110 510
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	6 289 568	6 269 568	6 336 568
	47	Nybygg og nyanlegg	1 039 108	1 039 108	1 009 108
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel	270 000	270 000	270 000
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet	180 000	180 000	180 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	Ap, KrF, Sp	FrP, H
1790		Kystvakten (jf. kap. 4790)	553 473	553 473	553 473
	1	Driftsutgifter	553 473	553 473	553 473
1791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791)	189 122	189 122	189 122
	1	Driftsutgifter	189 122	189 122	189 122
1792		Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792)	1 922 000	1 922 000	1 922 000
	1	Driftsutgifter	1 922 000	1 922 000	1 922 000
1795		Kulturelle og allmenntilgittige formål (jf. kap. 4795)	146 951	146 951	146 951
	1	Driftsutgifter	120 998	120 998	120 998
	47	Nybygg og nyanlegg	25 000	25 000	25 000
	60	Tilskudd til kommuner	173	173	173
	72	Overføringer til andre	780	780	780
2463		Forsvarets bygningstjeneste	0	0	0
	24	Driftsresultat:	0	0	0
	1	Driftsinntekter	-238 044	-238 044	-238 044
	2	Driftsutgifter	238 044	238 044	238 044
Sum utgifter rammeområde 8			27 506 105	27 400 305	27 400 305

Inntekter rammeområde 8 (i hele tusen kroner)

3451		Sivilt beredskap (jf. kap. 451)	9 270	9 270	9 270
	3	Diverse inntekter	9 270	9 270	9 270
4710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 1710)	50 943	50 943	50 943
	1	Driftsinntekter	35 700	35 700	35 700
	11	Salgsinntekter	13 193	13 193	13 193
	70	Renter låneordning	2 050	2 050	2 050
4720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720)	17 933	17 933	17 933
	1	Driftsinntekter	8 259	8 259	8 259
	11	Salgsinntekter	9 674	9 674	9 674
4725		Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 1725)	36 063	36 063	36 063
	1	Driftsinntekter	1 313	1 313	1 313
	11	Salgsinntekter	34 750	34 750	34 750
4731		Hæren (jf. kap. 1731)	72 308	72 308	72 308
	1	Driftsinntekter	12 656	12 656	12 656
	11	Salgsinntekter	59 652	59 652	59 652
4732		Sjøforsvaret (jf. kap. 1732)	46 485	46 485	46 485
	1	Driftsinntekter	14 095	14 095	14 095
	11	Salgsinntekter	32 390	32 390	32 390
4733		Luftforsvaret (jf. kap. 1733)	97 411	97 411	97 411
	1	Driftsinntekter	39 613	39 613	39 613
	11	Salgsinntekter	57 798	57 798	57 798
4734		Heimevernet (jf. kap. 1734)	2 391	2 391	2 391
	1	Driftsinntekter	1 124	1 124	1 124
	11	Salgsinntekter	1 267	1 267	1 267
4760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760)	373 059	373 059	373 059
	47	Salg av eiendom	80 544	80 544	80 544
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	272 379	272 379	272 379
	49	Salg av boliger	20 136	20 136	20 136
4790		Kystvakten (jf. kap. 1790)	317	317	317
	1	Driftsinntekter	123	123	123
	11	Salgsinntekter	194	194	194
4791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 1791)	20 000	20 000	20 000
	11	Salgsinntekter	20 000	20 000	20 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	Ap, KrF, Sp	FrP, H
4795		Kulturelle og allmenntilgjengelige formål (jf. kap. 1795)	5 135	5 135	5 135
	1	Driftsinntekter	4 531	4 531	4 531
	11	Salgsinntekter	604	604	604
4799		Militære bøter	1 109	1 109	1 109
	80	Militære bøter	1 109	1 109	1 109
Sum inntekter rammeområde 8			732 424	732 424	732 424
Sum netto rammeområde 8			26 773 681	26 667 881	26 667 881
Avvik fra vedtatt ramme			105 800	0	0

6.5 De enkelte kapitler

Kap. 42 Forsvarets ombudsmannsnemnd

Utgifter:	Kroner
Saldert budsjett 2000	3 040 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	3 400 000

Komiteen viser til omtalen av budsjettkapitlet på s. 40-41 i St.prp. nr. 1 (2000-2001) fra Finansdepartementet.

Komiteen viser til Ombudsmannsnemnda for Forsvarets innberetning om virksomheten i tiden 1. januar - 31. desember 1999 Dokument nr. 5 (1999-2000), jf. Innst. S. nr. 156 (1999-2000). Komiteen har merket seg at det er behov for ytterligere rekrutteringstiltak med sikte på en bedring av legesituasjonen i Forsvaret. Komiteen ser med bekymring på at antall refselsler for 1999 igjen viser en stigende tendens etter en positiv utvikling i tidligere år.

Komiteen viser til proposisjonen og har for øvrig ingen merknader.

Kap. 451-3451 Direktoratet for sivilt beredskap

Utgifter:	Kroner
Saldert budsjett 2000	282 525 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	275 357 000
Inntekter:	
Saldert budsjett 2000	9 000 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	9 270 000

Komiteen viser til at programområde 05 Sivilt beredskap er foreslått avviklet og at bevilgningene til sivilt beredskap, som tidligere var plassert under kap. 481, nå er overført til nytt kap. 451 (jf. nytt kap. 3451) fra og med budsjetterminen 2001.

Komiteen viser til omtalen av Sivilt beredskap og Regjeringens forslag til bevilgninger på sidene 109-113 i St.prp. nr. 1 (2000-2001) Justis- og politidepartementet.

Komiteen viser til Justisdepartementets samordningsfunksjon på beredskapssektoren og til at bevilgningene skal dekke bl.a. Direktoratet for sivilt beredskap (DSB), sivilforsvarskretsene, sivilforsvarets leire og regionale skoler, Sentralskolen for sivilt beredskap

og Sentralanlegget. DSB skal være et ressurs- og kompetansesenter for kriseberedskap på lokalt, regionalt og sentralt nivå. Kompetansen skal dekke hele spekteret fra fred til krig. Direktoratet skal ta utgangspunkt i hvilken sårbarhet og hvilke trusler det norske samfunnet står overfor og skal i sitt arbeid legge et helhetlig sektorovergrepende perspektiv til grunn.

Komiteen har merket seg den viktige satsingen på forebyggende arbeid og krisehåndtering i forbindelse med ulike hendelser i fredstid. Målrettet innsats mot kommunene, samt Sivilforsvarets bistand til lokalsamfunnene i krisesituasjoner er sentrale elementer i dette. Som eksempel kan nevnes innsatsen under flomsituasjonen på Østlandet i høst.

Komiteen har merket seg at det vil bli foretatt en gjennomgang av beredskapsarbeidet, blant annet gjennom oppfølgingen av utredningen fra Sårbarhetsutvalget og utvalget som skal gjennomgå landets operative rednings- og beredskapsressurser. I proposisjonen sies det at arbeidet med oppfølgingen etter Sårbarhetsutvalgets utredning blir en av Justisdepartementets hovedoppgaver for beredskapssektoren i 2001. Komiteen har med tilfredshet merket seg at det vil bli framlagt en stortingsmelding om samfunnssikkerhet og beredskap. I påvente av stortingsmeldingen og de avklaringer som forutsettes å skje ved behandlingen av denne, vil komiteen anta at det vil være fornuftig å benytte det vesentligste av ressursene til å videreføre satsingen på å bedre landets evne til å forebygge og håndtere kriser i fredstid. Enkelte av de andre tradisjonelle tiltakene bør, i nåværende situasjon, kunne forskyves til oppfølgingsarbeidet har kommet noe lenger. Tidligere bindinger i forbindelse med budsjettet bør, om nødvendig, kunne fravikes. Det gjelder for eksempel forutsatt omfang av mannskapsøvelser.

Komiteen viser til at det under forhandlingene mellom Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre om statsbudsjettet for 2001 ble enighet om å redusere bevilgningen til sivilt beredskap med 5,8 mill. kroner som ledd i å finansiere høyere prioriterte formål, jf. budsjettavtalen av 18. november 2000, pkt. 3.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har fulgt opp dette i tilrådingen til

bevilgningsvedtak under kap. 451 post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Komiteen viser til at det foreslås gitt fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 451 post 1, mot tilsvarende merinntekter under kap. 3451 postene 3 og 40, jf. tilrådingens II nr. 1 og 2.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre finner at den nedskjæring av Sivilforsvarets investeringsbudsjett som ble resultatet av budsjettforliket innebærer en dramatiske reduksjon av et budsjett som på forhånd er presset. Disse medlemmer viser til at innsats fra samfunnet ved naturkatastrofer og andre ulykker i stigende grad har trukket på Sivilforsvarets ressurser. Disse medlemmer finner det derfor nødvendig å gjenopprette budsjettet til det nivået som opprinnelig ble foreslått, og foreslår derfor en økning på 0,2 mill. kroner i forhold til proposisjonen på post 45 større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Kap. 993 Handels- og skipsfartsberedskap m.m.

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	3 400 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	3 400 000

Komiteen viser til omtalen av skipsfartsberedskap og forslag til bevilgninger under kap. 993 på sidene 198 og 199 i St.prp. nr. 1 (2000-2001) Nærings- og handelsdepartementet som komiteen ikke har noen merknader til.

Kap. 1700 Forsvarsdepartementet

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	137 529 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	148 157 000

Komiteen har merket seg en vekst i budsjettet på 6,3 pst. i forhold til 2000, og at dette i hovedsak skyldes departementets behov for konsulenttenester i forbindelse med IT-leveranser og utnyttelse av nye IT-systemer. Komiteen ser også nødvendigheten av at det nå er opprettet en stilling i Madrid for å ivareta norske interesser i forbindelse med Forsvarets nye fregatter. Komiteen ser med tilfredshet at det også innenfor Forsvaret er økte FoU-midler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til den betydelige budsjettvekst på kapitlet som fremkommer i forhold til 2000 samt til de betydelige nedskjæringer ellers på Forsvarsbudsjettet, og mener at Forsvarsdepartementet også må ta konsekvenser av dette. Post 1 foreslås derfor redusert med 6 mill. kroner.

Kap. 1710-4710 Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	594 682 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	604 301 000
<i>Inntekter:</i>	
Saldert budsjett 2000	54 228 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	54 943 000

Forsvarets tele og datatjeneste

Komiteen har merket seg at Forsvarets tele og datatjeneste (FTD) har flyttet til Kolsås.

Komiteen har videre merket seg at inntil fremtidig virksomhet, styring og organisasjonsform for FTD er avklart gjennom tilknytningen til Forsvarets logistikk organisasjon (FLO), vil det overfor FTD bli gjennomført en tilpasset etatstyring. FLO er nå vedtatt av Stortinget og komiteen vil følge det videre arbeid med etablering av FLO.

Forsvarets boligjeneste

Komiteen har ingen merknader til dette punkt.

Forsvarets bygningstjeneste

Komiteen har ingen merknader til dette punkt.

Forsvarets forskningsinstitutt

Komiteen har merket seg at de sivile oppdragene ligger stabilt på ca. 13 pst. av den samlede virksomheten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har for øvrig ingen merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til det generelle behov for å overføre midler fra deler av Forsvaret som ikke defineres som den "skarpe ende" til Forsvarets primærvirksomhet, utdanning, trening og beredskapstiltak. Kapitlet foreslås derfor redusert med i alt 30 mill. kroner, fordelt med 20 mill. kroner på post 1 og 10 mill. kroner på post 51 (FFI).

Kap. 1719-4719 Fellesutgifter under Forsvarsdepartementet

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	182 135 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	182 310 000

Komiteen viser til proposisjonens omtale av samarbeidet med de nye allierte i NATO, og er tilfreds med at Norge legger vekt på å bidra til at de nye medlemslandene Polen, Tsjekkia og Ungarn blir integrert i NATO.

Komiteen har merket seg at post 71 Overføringer til andre er økt med 1 771 000 kroner, og støtter denne økningen. Komiteen vil peke på viktigheten av at Forsvaret samarbeider med frivillige organisasjoner som har til formål å bidra til å underbygge forsvarsviljen eller på andre måter er viktige og nyttige for forsvarsviljen. Komiteen er videre opptatt av at støtten skjer i tråd med statens økonomireglement, og er enig i at Forsvarsdepartementet fortsetter evalueringsarbeidet av driftsstøtten.

Komiteen er godt fornøyd med at Forsvarsdepartementet følger opp og øker støtten til Krigsinvalidhjemmet Bæreia for å ivareta personell etter endt FN- og NATO-tjeneste. Komiteen er enig i departementets vurdering av at FN-Veteranenes Landsforbund er en særdeles verdifull medspiller i arbeidet med ettervern av våre FN- og NATO-soldater.

Komiteen er kjent med, jf. brev av 5. desember 2000, at Forsvarsdepartementet har til behandling søknad fra «Shetlands-bussens Venner» om et tilskudd på 250 000 kroner til utskifting av motorer på KNM Hitra. Komiteen ber departementet å imøtekomme søknaden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til den svært vanskelige budsjettsituasjonen og det behov som dermed fremkommer for målrettet og prioritert budsjettering. Disse medlemmer foreslår derfor at post 43 Til disposisjon for departementet reduseres med 15 mill. kroner, som anvendes for å styrke "den spisse enden".

Kap. 1720-4720 Felles ledelse og kommandoapparat

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	1 049 142 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	1 175 528 000
<i>Inntekter:</i>	
Saldert budsjett 2000	16 811 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	17 933 000

Komiteen er tilfreds med at et omfattende arbeid for å videreutvikle og endre Forsvarets øverste ledelse nå er satt i gang, og viser i den sammenheng til merknader i de tre foregående års budsjettinnstillinger. Komiteen imøteser behandlingen av dette gjennom den varslede langtidsproposisjonen medio februar 2001.

Komiteen har merket seg at en omfattende omorganisering av Forsvarets overkommando vil bli iverksatt i 2001, og at dette sammen med ARGUS-prosjektet forventes å gi en innsparing på minst 200 stillinger.

Komiteen viser for øvrig til merknader om ledelsen av KFOR 5 under kap. 3 og 6 i denne innstilling.

Komiteen har merket seg at det er foretatt endringer i forsvarsattachéordningen på bakgrunn av omfat-

tende endringer i den sikkerhetspolitiske situasjon i Europa. Komiteen er enig i disse endringene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til det generelle behov for innsparinger til fordel for å styrke drift i forsvarsgrenene, samt til delvis anskaffelse av reservedeler, ammunisjon og drivstoff, og foreslår derfor en reduksjon på kapitlet med 75 mill. kroner, noe som utgjør ca. 6 pst. av kapitlet.

Kap. 1725-4725 Fellesinstitusjoner og utgifter/inntekter under Forsvarets overkommando

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	1 310 199 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	1 737 983 000
<i>Inntekter:</i>	
Saldert budsjett 2000	58 248 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	36 063 000

Komiteen har merket seg at post 1 reelt er økt med ca. 400 mill. kroner fra andre kapitler i forbindelse med program ARGUS.

Komiteen viser til merknader i Budsjett-innst. S. nr. 7 (1998-1999) og (1999-2000) om behovet for en sterkere synliggjøring av utviklingen i driftsutgiftene i kapitlet, med særlig vekt på voksenopplæringen og velferdstjenesten. Komiteen har merket seg at dette ikke er fulgt opp i proposisjonen for 2001, men i brev av 14. november med svar på spørsmål fra komiteen er disse utgiftene spesifisert.

Komiteen har merket seg at Vernepliktsverket fra og med 2000 skal behandle det nye egenerklærings-systemet for sivile vernepliktige, og at Forsvarsdepartementet vil søke om å få eventuelle merutgifter for Forsvaret refundert av Justisdepartementet. Komiteen viser i den forbindelse til merknadene i Budsjett-innst. S. nr. 7 (1999-2000) der det heter om dette:

"Komiteen forutsetter at Justisdepartementet dekker slike merutgifter så snart som man har erfaring med praktisering av den nye ordningen."

Komiteen viser til merknader om AMEC-avtalen under kap. 2 i innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til merknader og forslag i Budsjett-innst. S. nr. 7 (1998-1999) for norsk støtte til omskolering av russiske offiserer. Disse medlemmer viser til at det med reduserte budsjetttrammer vil være beklagelig, men nødvendig å konsentrere virksomheten knyttet til soldatopplæring til den militære utdanning, og foreslår derfor at tilskudd til voksenopplæringen bare gis til de tre første månedene under førstegangstjenesten. Kapitlet foreslås derfor redusert med 90 mill. kroner.

Kap. 1731-4731 Hæren

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	4 719 977 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	4 500 386 000
<i>Inntekter:</i>	
Saldert budsjett 2000	68 818 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	72 308 000

Komiteen viser til proposisjonens kap. 3.4.2 hvor det bl.a. heter:

"Ifølge FS 2000 er det ikke ressursgrunnlag for å investere i materiell til tre brigader ..."

Komiteen vil her påpeke at Hærens framtidige struktur vil bli vurdert i forbindelse med den bebudede langtidsproposisjonen. Komiteen vil ikke forskutere konklusjonene i omstillingsprosessen.

Komiteen viser også til at det i budsjettproposisjonen sies:

"Drivstofflagrene reduseres og ammunisjon til utdanning og trening holdes på et absolutt minimum."

Komiteen vil understreke nødvendigheten av at Forsvarets avdelinger får tilfredsstillende utdanning og øving samt at beredskapslagrene holdes på et tilstrekkelig nivå. Dette må ha prioritet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at de foreslåtte budsjetter ikke gir rom for å øve tilstrekkelig eller gjenanskaffe ammunisjon og reservedeler. Disse medlemmer vil derfor foreslå en økning av budsjettet for Hærens drift med 35 mill. kroner i forhold til proposisjonen.

Kap. 1732-4732 Sjøforsvaret

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	2 869 963 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	2 791 532 000
<i>Inntekter:</i>	
Saldert budsjett 2000	39 171 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	46 485 000

Komiteen har merket seg at post 1 reelt sett er redusert med 175 mill. kroner og at det er foretatt total flytting til andre budsjettposter på 148 mill. kroner. Sjøforsvarets budsjett er stramt i forhold til de oppgaver som daglig må løses.

Komiteen vil understreke at evnen til å opprettholde sjøkontroll og utføre suverenitetshevdelse i norsk territorialfarvann i fred og krise er viktig.

Komiteen har merket seg at omstillingene til tre sjøforsvarsdistrikter er igang og at arbeidet med å videreutvikle Sjøforsvaret til en rasjonell og effektiv organisasjon fortsetter.

Komiteen er positiv til den nye organiseringen av skolesenteret KNM Tordenskjold og at det også blir lagt til rette for rekruttering av velkvalifisert personell fra sivile studier. En tilpasning av Forsvarets utdanningssystem til det sivile utdanningssystemet er viktig og riktig.

Komiteen mener personell med god kompetanse er en viktig forutsetning for å løse Sjøforsvarets oppgaver.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre foreslår en økning på kapitlet med 28 mill. kroner for å gjennomføre førstegangstjenesten i tråd med Stortingets forutsetninger om tjenestetid.

Kap. 1733-4733 Luftforsvaret

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	3 737 113 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	3 707 759 000
<i>Inntekter:</i>	
Saldert budsjett 2000	95 430 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	97 411 000

Komiteen har merket seg at kapitlet reelt er redusert med ca. 153 mill. kroner, og at 102 mill. kroner av dette er bidrag til finansiering av Program ARGUS.

Komiteen har videre merket seg at den økonomiske situasjon fremtvinger strenge prioriteringer innen drift og vedlikehold av materiell, og at dette har konsekvenser for tilgjengeligheten av materiell og den operative evnen. Komiteen er bekymret over de langsiktige konsekvenser av dette.

Komiteen har merket seg at arbeidet med sentralisering av mellomnivå vedlikehold av F-16 har møtt hindringer i fremdriften på grunn av manglende midler til investeringer på Bodø hovedflystasjon. Komiteen har merket seg at disse forholdene og strukturer for både Bodø og Ørland hovedflystasjoner vil inngå i den kommende langtidsproposisjonen, og imøteser dette.

Komiteen viser til budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre hvor Luftforsvarets budsjett er foreslått redusert med 100 mill. kroner.

Komiteen har merket seg at Regjeringen har valgt å se 2000 og 2001 under ett i vurderingen av hvor budsjettkuttet skulle tas. Det vises til at Regjeringen i St.prp. nr. 11 (2000-2001) har foreslått en netto økning på ca. 124 mill. kroner til Luftforsvaret, i hovedsak til kjøp av drivstoff. I nysalderingen, St.prp. nr. 32 (2000-2001) foreslår Regjeringen at det bevilges 123 mill. kroner til Luftforsvaret som kompensasjon for utviklingen i drivstoffprisene i 2000. Bevilgningen skal brukes til å øke drivstofflagrene for derved å bedre beredskapen. Det opplyses at Forsvaret har en opsjon på å kjøpe amerikansk lagret drivstoff på norsk jord, noe

som innebærer at drivstoffet er tilgjengelig umiddelbart.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har forstått at ved disse bevilgningene vil det være mulig å gå til innkjøp av drivstoff, slik at Luftforsvarets lagre fylles opp innen utgangen av 2000, og at dette vil medføre at drivstoffsituasjonen ved inngangen til 2001 blir bedre enn tidligere forventet. På denne bakgrunn finner flertallet det forsvarlig å redusere bevilgningene til Luftforsvaret for 2001 med 100 mill. kroner, jf. budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at situasjonen i Luftforsvaret når det gjelder drift er svært lite tilfredsstillende og vil peke på at driftsbudsjettet for år 2000 var klart underbudsjettet, noe som har ført til opphoping av vedlikeholdsarbeider og et lavere antall flytimer enn det som er ønskelig for at et tilstrekkelig antall piloter når NATO-kravene.

En tilførsel av midler gjennom omgruppering fører naturlig nok midler fra andre viktige områder for å fylle opp drivstoffreserver. For 2001 vil de nye MLU F-16 kreve et økt antall flytimer for å kvalifisere et nødvendig antall piloter. Disse medlemmer legger og til grunn at nyutdannede piloter av økonomiske grunner kan bli tilbudt annen tjeneste eller møte et flymiljø der antall ledige flytimer ikke gir grunnlag for fullgod kvalifisering. Disse medlemmer mener det derfor er uforståelig at budsjettforliket innebærer en reduksjon på kap. 1733 med 100 mill. kroner, når en påplussing av det samme beløp antas å være nødvendig for å sikre tilfredsstillende drift og bygge opp ammunisjonsbeholdninger.

På denne bakgrunn foreslås en gjenopprettelse til proposisjonens nivå av kap. 1733, som representerer en økning på 100 mill. kroner ift. budsjettforliket.

Kap. 1734-4734 Heimevernet

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	715 273 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	737 252 000
<i>Inntekter:</i>	
Saldert budsjett 2000	2 374 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	2 391 000

Komiteen har merket seg at kapitlet i proposisjonen reelt er redusert med 6,2 mill. kroner, som i hovedsak omfatter midler flyttet til kap. 1725, til dekning av vedtatte omstillingsprosjekt i forbindelse med Program ARGUS.

Komiteen har også merket seg at forslaget til HV-budsjett for 2001 representerer 2,7 pst. av det totale forsvarsbudsjettet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har merket seg at det planlegges en reell aktivitetsøkning ved at tjenstedagene oppjusteres med 10 pst. Flertallet har videre merket seg at det fortsatt vil være behov for differensiering av tjenstemønsteret, med reduksjoner på de lavest prioriterte områdeøvelsene slik som det ble gjort i 2000. Dette innebærer at ca. 290 av totalt 540 områdeenheter vil trenge hele styrken. Videre har flertallet merket seg at befalet og spesialister skal prioriteres.

Flertallet vil på bakgrunn av manglende øvelser i en del av HV-avdelingene styrke post 1 med 20 mill. kroner. Disse midlene må brukes til øvelser i de avdelinger som ikke har øvet, eller har øvet svært lite de siste årene. Økningen på kap. 1734 dekkes ved tilsvarende kutt på kap. 1760 post 45.

Komiteen viser til merknader i Budsjett-innst. S. nr. 7 (1998-1999) og Budsjett-innst. S. nr. 7 (1999-2000) om lokalisering av Hærens regimenter og HV-distrikter. Komiteen tar til etterretning at denne problemstillingen er innhentet av de overordnede utredninger og totalgjennomganger av Forsvarets organisasjon, og imøteser behandling av disse forholdene gjennom Stortingets behandling av den varslede langtidsproposisjonen.

Komiteen tar ellers til etterretning at de seneste årenes avvik mellom disponible midler og normative krav til øvingsaktiviteter, klart indikerer behovet for en generell omstilling av hele Forsvarets virksomhet og organisasjon, med sikte på å redusere den doble ubalansen mellom midler og oppgaver, drift og investeringer.

Komiteen legger også til grunn at eksisterende planer om overføringer av kurant overskuddsmateriell fra forsvarsgrenene til HV, opprettholdes i prosessen fram mot implementeringen av "det nye Forsvaret" etter Stortingets behandling våren 2001.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det ifølge Forsvarsdepartementet måtte tilføres Heimevernet ca. 100 mill. kroner for at det skulle kunne øves i tråd med Stortingets uttrykte målsettinger. Disse medlemmer er enig med flertallets prioriteringer og anvisninger på bruksområdet for økte bevilgninger, men ønsker å øke beløpet ytterligere med 10 mill. kroner til 30 mill. kroner i forhold til resultatet av budsjettforliket. Disse medlemmer registrerer at flertallet finansierer økningen på kapitlet gjennom tilsvarende reduksjon av kap. 1760 post 45.

Kap. 1734 økes med i alt 30 mill. kroner i forhold til proposisjonen.

Kap. 1735 Forsvarets etterretningstjeneste

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	535 335 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	547 390 000

Komiteen vil peke på betydningen av at Etterretningstjenesten har de nødvendige ressurser for å opprettholde en høy faglig kompetanse og videreutvikle den tekniske standard for å kunne møte de utfordringer som ligger i utviklingen av ny teknologi. Komiteen er tilfreds med at etablering av ny radar og relokalisering av innsamlingsutstyr i Øst-Finnmark nå slutføres.

Kap. 1760-4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	7 744 719 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	8 280 984 000
<i>Inntekter:</i>	
Saldert budsjett 2000	444 021 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	373 059 000

Komiteen har merket seg at de viktigste investeringene i 2001 vil være fregatter, IT-infrastruktur og prosjekter som anses nødvendige for deltakelse i internasjonale operasjoner. Komiteen viser samtidig til at reduksjon av tilgjengelig drivstoff, reservedeler og ammunisjon reduserer omfang og kvalitet på trening og øvelser, og at dette over tid vil få stor betydning for den operative evnen til Forsvarets avdelinger. Komiteen er bekymret over denne utviklingen.

Komiteen har merket seg at hovedkontrakt for levering av nye fregatter er inngått, og at utvikling og anskaffelse gjennomføres delvis som parallelle aktiviteter fra 2000 til 2005. Komiteen viser for øvrig til Innst. S. nr. 192 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 48 (1999-2000).

Komiteen viser også i år i den sammenheng til at Stortinget gjennom behandlingen av Innst. S. nr. 245 (1997-1998), jf. St.meld. nr. 22 (1997-1998) fastslo at for å opprettholde et troverdig invasjonforsvar og Forsvarets evne til å løse et bredt spekter av andre nødvendige oppgaver, gir ikke den sikkerhetspolitiske situasjon rom for fortsatt svekkede budsjetter.

Komiteen har merket seg at ytterligere leveranser av AMRAAM-missiler er utsatt i påvente av utviklingen av forbedrede missiler, og at dette kan medføre en justering av kostnadsrammen for prosjektet. Komiteen viser også til at NASAMS-prosjektet vil bli revurdert for en tilpasning til både nasjonale og internasjonale operasjoner. Komiteen har merket seg at departementet vil be om en endring av prosjektets kostnadsramme våren 2001.

Komiteen er fornøyd med at kystvaktskipet "Svalbard" er forventet leveringsklart i 2001, og at fartøyet deretter vil påbegynne et planlagt testprogram.

Komiteen har merket seg at departementet vil komme tilbake til Stortinget med eventuelle endringer i det norske samarbeidsprosjektet "Nordic Standard Helicopter Project" (NHSP). Komiteen viser for øvrig til merknader i Innst. S. nr. 192 (1999-2000) vedrørende helikoptre til nye fregatter. Komiteen vil peke på nødvendigheten av at valg treffes slik at det ikke blir nødvendig å gå til endringer i utformingen av de helikopterhangarer som inngår i fregattprosjektet.

Komiteen har merket seg at det etter gjennomført testperiode er teknisk gjennomførbart med en serieanskaffelse av SKJOLD-klasse MTB'er. Komiteen tar til etterretning at anskaffelse av nye MTB'er av SKJOLD-klassen vil bli sett i en større operativ og økonomisk sammenheng i den varslede langtidsproposisjonen og imøteser dette.

Komiteen har merket seg at kontrakt på kjøp av brukte stridsvogner Leopard 2 A4 vil bli inngått i begynnelsen av 2001 og er tilfreds med dette. Komiteen har videre merket seg at prosjektet på grunn av kostnadsrammens størrelse vil bli gjenstand for ekstern kvalitetssikring. Komiteen viser for øvrig til sine merknader i Innst. S. nr. 238 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 58 (1999-2000).

Komiteen har merket seg at det planlegges inngått kontrakter i begynnelsen av 2001 for prosjekt FISBASIS. Komiteen viser til tidligere negative erfaringer med komplekse informasjonssystemer i Forsvaret og til Innst. S. nr. 30 (2000-2001), jf. Dokument nr. 3:11 (2000-2001), og forutsetter at det vil bli gjennomført tilstrekkelig kvalitetssikring.

Komiteen viser til at det er sterkt delte meninger i Stortinget om behovet for og vedtaket om å opprette et regionalt skyte- og øvingsfelt for Forsvarets avdelinger på Østlandet (Regionfelt Østlandet), jf. Innst. S. nr. 129 (1998-1999) til St.meld. nr. 11 (1998-1999). Komiteen er kjent med at organisasjonen BIO-RØ (Berørtes Interesseorganisasjon - Regionfelt Østlandet) søker å ivareta interessene for de berørte som bor utenfor selve skytefeltområdet. For å sette denne organisasjonen best mulig i stand til å ivareta de berørtes interesser, bes det vurdert om Forsvaret kan yte et visst tilskudd til det daglige arbeid i organisasjonen.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Senterpartiet mener fortsatt at det er unødvendig å opprette Regionfelt Østlandet fordi det finnes andre og langt rimeligere alternativer, for eksempel leie av nærliggende skytefelt i Sverige. I tillegg til de argumenter mot regionfeltet som representantene for Kristelig Folkeparti og Senterpartiet gav uttrykk for i Innst. S. nr. 129 (1998-1999) og i debatten om skytefeltsaken i Stortinget, understreker disse medlemmer at kostnadene ved utbygningen av Regionfelt Østlandet burde vært tillagt større vekt. Med de store innsparingsbehov man står overfor i Forsvaret de nærmeste årene, burde det ikke vært brukt flere milliarder kroner på det aktuelle prosjektet. Disse medlemmer ser ikke bort fra at de endelige

kostnadene ved utbyggingen av skyte- og øvingsfeltet kan bli det dobbelte av det som hittil har vært lagt til grunn. Lokale beregninger kan tyde på dette, jf. bl.a. Hedmark fylkeskommunes notat av 1. desember 1998 Regionfelt Østlandet - Økonomiske vurderinger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til sine merknader under kap. 1734 Heimevernet, hvor det er foretatt en påplussing på 20 mill. kroner. Flertallet vil på denne bakgrunn redusere kap. 1760 post 45 med 20 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre legger til grunn at det er behov for en streng prioritering når det gjelder investeringer i bygg og anlegg. Disse medlemmer vil derfor foreslå at igangsetting av nytt kvarterbygg på Kolsås utsettes, og at de innsparer midler, 30 mill. kroner på post 47, prioriteres anvendt andre budsjettkapitler. Kap. 1760 økes med 17 mill. kroner i forhold til proposisjonen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:
"Nytt kvarterbygg Kolsås iverksettes ikke i 2001."

Kap. 1790-4790 Kystvakten

<i>Utgifter:</i>		<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	534 497 000	
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	553 473 000	
<i>Inntekter:</i>		
Saldert budsjett 2000	315 000	
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	317 000	

Komiteen understreker at Kystvaktens tilstedeværelse er viktig for å utføre vår suverenitetshevdelse i hele det norske territorialfarvann. Det er også et viktig arbeid å påse at NEAFC-avtalen overholdes av partene.

Komiteen er enig i at kontrolloppgavene til havs prioriteres og at alle havgående fartøyer opprettholdes. Komiteen viser til at Kystvakten og deres helikoptre gjør en stor redningsinnsats i Barentshavet, når menneskers liv eller helse er truet ved ulykker eller sykdom. Dette gjelder uansett nasjonalitet.

Komiteen viser til at Schengen-avtalen skal iverksettes i 2001, og at dette vil bety utvidede oppgaver for den Indre Kystvakt (IKV).

Komiteen har merket seg at antall patruljedøgn til neste år vil bli noe redusert i forhold til i år. For den indre kystvakt planlegges antall patruljedøgn riktignok økt fra 2094 til 2156 i 2001 som følge av Schengen-avtalen. Komiteen er fornøyd med dette. Derimot er det i en situasjon med press på fiskeressursene negativt at bruksvakten foreslås redusert fra syv til seks fartøyer og at antall patruljedøgn dermed må reduseres reelt med 328 døgn.

Komiteen ser fram til å få KV Svalbard inn i Kystvaktflåten i 2002 og forutsetter at byggingen går etter planene både tidsmessig og økonomisk.

Komiteen vil understreke viktigheten av et godt utdannet og motivert personell, godt arbeidsmiljø og gode lederegenskaper. I tillegg til å få løst Kystvaktens mange oppgaver fullt ut tilfredsstillende, vil de vernepliktige ombord også få svært god opplæring i en krevende jobb.

Kap. 1791-4791 Redningshelikoptertjenesten

<i>Utgifter:</i>		<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	188 301 000	
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	189 122 000	
<i>Inntekter:</i>		
Saldert budsjett 2000	23 972 000	
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	20 000 000	

Komiteen har merket seg at drivstoffprisen og ny arbeidstidsavtale ved 330 skvadronen samt etterslep fra 2000 medfører økte kostnader i størrelsesorden 11 mill. kroner i 2001, og at dette vil medføre at flytimeproduksjonen må vurderes.

Komiteen har videre merket seg at inntekstposten er redusert med om lag 4 mill. kroner i forhold til forventede reduserte oppdrag fra Sosial- og helsedepartementet i forbindelse med ambulansoppdrag.

Kap. 1792-4792 Norske styrker i utlandet

<i>Utgifter:</i>		<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	860 000 000	
Forslag St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1 (2000-2001)	1 922 000 000	

Komiteen peker på at årsaken til den store økningen på dette kapitlet fra saldert budsjett 2000 til forslaget for 2001 er at 2000 budsjettet bare hadde med utgiftene for første halvår. Våren 2000 ble bevilgningen på kap. 1792 økt med 1 289 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 44 (1999-2000) og Innst. S. nr. 190 (1999-2000). Dermed ble de samlede bevilgninger til norske styrker i utlandet i 2000 på 2 149 mill. kroner, eller 227 mill. kroner mer enn foreslått for 2001.

Komiteen viser til at Forsvarets opplegg og struktur for internasjonal deltagelse ble behandlet av Stortinget våren 2000 gjennom Innst. S. nr. 152 (1999-2000), jf. St.meld. nr. 38 (1998-1999).

Komiteen viser videre til Budsjett-innst. S. nr. 7 (1999-2000) der en samlet komité uttalte:

"Komiteen er enig i at Norges engasjement i internasjonale fredsoperasjoner er en integrert del av norsk sikkerhets- og forsvarspolitik. Samtidig understreker komiteen nødvendigheten av at kostnaden ved slike engasjement konsekvent finansieres som tillegg til den ordinære forsvarsrammen, og minner om at Stortinget la dette til grunn under behandlingen av gjeldende langtidsmelding (St.meld. nr. 22 (1997-1998)) i juni i fjor."

Komiteen har merket seg at det i budsjettforslaget foreslås at 72 mill. kroner av bevilgningene til internasjonale operasjoner dekkes innenfor ordinær ramme.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har videre merket seg at det med bakgrunn i den militærfaglige spisskompetanse som Forsvaret tilegner seg ved å inneha norsk sjef for KFOR 5, har funnet det rimelig at Forsvaret må bidra med en mindre del av utgiftene innenfor ordinær ramme.

Komiteen understreker likevel viktigheten av at prinsipielle beslutninger i Stortinget etterlevs i praksis, dersom man skal muliggjøre langsiktig planlegging og rasjonell ressursanvendelse.

Komiteen vil også peke på at beslutningsgrunnlaget for om og i hvilken grad Norge skal delta i en gitt internasjonal operasjon forringes dersom man ikke kan være sikker på at prinsippet om tilleggsfinansiering blir etterlevd i praksis.

Komiteen har ellers merket seg at bidraget til NATO-styrken KFOR i Kosovo vil være Norges viktigste internasjonale engasjement i 2001, og at Norge sammen med Danmark vil lede KFOR-hovedkvarteret i Pristina fra april til oktober neste år.

Komiteen har merket seg at det resterende norske bidraget til SFOR-styrken i Bosnia-Hercegovina som var planlagt utfaset pr. 1. januar 2001, vil bli faset ut pr. 1. juli 2001, og er enig i det. Komiteen har imidlertid merket seg at denne forlengelsen skaper et merbehov for 2001 på 20 mill. kroner ift. det som ligger til grunn for proposisjonen, og viser i den sammenheng til brev fra forsvarsminister Bjørn Tore Godal av 14. november 2000 (Svar på spørsmål 8a.).

Komiteen tar til etterretning at Norges internasjonale engasjement i tillegg består av et mindre antall militære observatører i Midt-Østen (UNTSO), Øst-Timor (UNTAET), på Prevlaka-halvøya i Kroatia (UNMOP) samt med noe personell i Sinai (MFO). Komiteen har også merket seg at våre militære observatører i Sierra Leone (UNAMSIL) er trukket ut.

Kap. 1795-4795 Kulturelle og allmenntilgittige formål

<i>Utgifter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	170 434 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	146 951 000
<i>Inntekter:</i>	
Saldert budsjett 2000	5 073 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	5 135 000

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 4799 Militære båter

<i>Inntekter:</i>	<i>Kroner</i>
Saldert budsjett 2000	1 109 000
Forslag St.prp. nr. 1 (2000-2001)	1 109 000

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 2463 Forsvarets bygningstjeneste

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

7. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre: Rammeområde 8

I

På statsbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
<i>Utgifter</i>				
42		Forsvarets ombudsmannsnemnd		
	1	Driftsutgifter	3 400 000	
451		Sivilt beredskap (jf. kap. 3451)		
	1	Driftsutgifter	253 338 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 902 000	
	70	Overføringer til private	317 000	
993		Skipsfartsberedskap		
	1	Driftsutgifter	500 000	
	70	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat	2 900 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1700		Forsvarsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	134 657 000	
	73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	7 500 000	
1710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4710)		
	1	Driftsutgifter	419 738 000	
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	145 063 000	
	70	Renter låneordning, <i>kan overføres</i>	8 500 000	
1719		Fellesutgifter under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4719)		
	1	Driftsutgifter	13 062 000	
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet.....	5 000 000	
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	50 248 000	
	78	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, <i>kan overføres</i>	99 000 000	
1720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720)		
	1	Driftsutgifter	1 100 528 000	
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725)		
	1	Driftsutgifter	1 546 066 000	
	50	Overføring til Statens Pensjonskasse, <i>kan overføres</i>	96 118 000	
	74	Avgangsstimulerende tiltak, <i>kan overføres</i>	5 799 000	
1731		Hæren (jf. kap. 4731)		
	1	Driftsutgifter	4 535 386 000	
1732		Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)		
	1	Driftsutgifter	2 819 532 000	
1733		Luftforsvaret (jf. kap. 4733)		
	1	Driftsutgifter	3 707 579 000	
1734		Heimevernet (jf. kap. 4734)		
	1	Driftsutgifter	767 252 000	
1735		Forsvarets etterretningstjeneste		
	21	Spesielle driftsutgifter	547 390 000	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 45 og 47</i>	391 798 000	
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 47</i>	110 510 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 336 568 000	
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under postene 1 og 44</i>	1 009 108 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	270 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 44</i>	180 000 000	
1790		Kystvakten (jf. kap. 4790)		
	1	Driftsutgifter	553 473 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791)		
	1	Driftsutgifter	189 122 000	
1792		Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792)		
	1	Driftsutgifter	1 922 000 000	
1795		Kulturelle og allmennyttige formål (jf. kap. 4795)		
	1	Driftsutgifter	120 998 000	
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47</i>	25 000 000	
	60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	173 000	
	72	Overføringer til andre	780 000	
2463		Forsvarets bygningstjeneste		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-238 044 000	
		2 Driftsutgifter	238 044 000	
		Totale utgifter		<u>27 400 305 000</u>
Inntekter				
3451		Sivilt beredskap (jf. kap. 451)		
	3	Diverse inntekter	9 270 000	
4710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 1710)		
	1	Driftsinntekter	35 700 000	
	11	Salgsinntekter	13 193 000	
	70	Renter låneordning	2 050 000	
4720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720)		
	1	Driftsinntekter	8 259 000	
	11	Salgsinntekter	9 674 000	
4725		Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 1725)		
	1	Driftsinntekter	1 313 000	
	11	Salgsinntekter	34 750 000	
4731		Hæren (jf. kap. 1731)		
	1	Driftsinntekter	12 656 000	
	11	Salgsinntekter	59 652 000	
4732		Sjøforsvaret (jf. kap. 1732)		
	1	Driftsinntekter	14 095 000	
	11	Salgsinntekter	32 390 000	
4733		Luftforsvaret (jf. kap. 1733)		
	1	Driftsinntekter	39 613 000	
	11	Salgsinntekter	57 798 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
4734		Heimevernet (jf. kap. 1734)		
	1	Driftsinntekter	1 124 000	
	11	Salgsinntekter	1 267 000	
4760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760)		
	47	Salg av eiendom.....	80 544 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	272 379 000	
	49	Salg av boliger	20 136 000	
4790		Kystvakten (jf. kap. 1790)		
	1	Driftsinntekter	123 000	
	11	Salgsinntekter.....	194 000	
4791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 1791)		
	11	Salgsinntekter.....	20 000 000	
4795		Kulturelle og allmenntilguttige formål (jf. kap. 1795)		
	1	Driftsinntekter	4 531 000	
	11	Salgsinntekter.....	604 000	
4799		Militære bøter		
	80	Militære bøter	1 109 000	
		Totale inntekter		<u>732 424 000</u>

II

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2001 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 451 post 1 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3451 post 3.
2. kap. 451 post 1 med inntil 75 pst. av inntektene under kap. 3451 post 40.

III

Nettobudsjetteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2001 kan trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 post 40.

IV

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2001 gis en generell merinntektsfullmakt som gjelder alle inntekter under Forsvarsdepartementet, unntatt militære bøter og refusjoner i forbindelse med internasjonale fredsoperasjoner under kap. 4792. Inntekter ved salg av eiendom, bygg og anlegg og større materiell kan nyttes med inntil 75 pst. under kap. 1760 og 1795 postene 45 og 47.

V

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2001 kan trekke salgsomkostninger ved salg av fast

eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres kap. 4760.

VI

Organisasjon og verneplikt

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet for 2001 kan fastsette Forsvarets organisasjon slik det går fram av redegjørelsen under hovedpunktene og under de enkelte kapitler i St.prp nr. 1 (2000-2001).
2. lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimevernstjenesten fastsettes slik det går fram av St.prp. nr. 1 (2000-2001).
3. Forsvarsdepartementet for 2001 kan fastsette øvrige bestemmelser slik det går fram av St.prp. nr. 1 (2000-2001).
4. Forsvarsdepartementet for 2001 kan verve personell innenfor rammen av de foreslåtte bevilgninger.

VII

Investeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2001 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter, herunder kategori-1-materiellprosjekter og større bygg- og eiendomsprosjekter, som presentert under Nye prosjekter i St.prp. nr. 1 (2000-2001), innen de kostnadsrammer som er anført.
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i St.prp. nr. 1 (2000-2001), herunder endrede kostnadsrammer.

3. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom systemer, bygg- og eiendoms-kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i St.prp. nr. 1 (2000-2001).
4. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringsprosjekter av lavere kategori og byggeprosjekter med en nasjonal andel som ikke overstiger 25 mill. kroner.
5. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
6. igangsette prosjektering av byggeprosjekter med en samlet utgift tilsvarende 5 pst. av bevilgningen på de respektive poster.
2. avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.
3. gi forskudd til befal og sivile som må flytte grunnet organisasjonsendringer ved nyetablering av egen bolig, jf. Innst. S. nr. 182 (1990-1991). Forskudd belastes kap. 1710 post 90 og tilbakeføres kap. 4710 post 90.
4. nytte renteinntekter fra Forsvarets låneordning og tilbakebetaling av forskudd til boligformål på kap. 4710 postene 70 og 90, under kap. 1760 post 47.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2001 kan gi tilsagn om økonomisk støtte utover gitt bevilgning for inntil 5 mill. kroner under kap. 1700 Forsvarsdepartementet post 73 Forskning og utvikling.

X

Internasjonale operasjoner

Stortinget samtykker i at Kongen for 2001 gis fullmakt til å legge til rette for et hensiktsmessig alliert samarbeid i Kosovo. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med nødvendige budsjettmessige konsekvenser i forbindelse med den norske innsatsen i Kosovo i egen sak, eller i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001.

XI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementets samlede forpliktelser utover gitt bevilgning for 2001, kan økes til:

(i mill. kroner)

Kap.	Post	Betegnelse	Beløp
1710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	30
1731		Hæren	
	1	Driftsutgifter	1 791
1732		Sjøforsvaret	
	1	Driftsutgifter	350
1733		Luftforsvaret	
	1	Driftsutgifter	1 364
1734		Heimevernet	
	1	Driftsutgifter	25
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	22 045
1790		Kystvakten	
	1	Driftsutgifter	39
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Driftsutgifter	49

2. Forsvarsdepartementet for 2001 kan gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 50 mill. kroner utover det som dekkes av egne avsetninger.

XII

Nytt kvarterbygg Kolsås iverksettes ikke i 2001.

8. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 8**I**

På statsbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
42		Forsvarets ombudsmannsnemnd		
	1	Driftsutgifter.....	<u>3 400 000</u>	
451		Sivilt beredskap (jf. kap. 3451)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>253 338 000</u>	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>15 902 000</u>	
	70	Overføringer til private	<u>317 000</u>	
993		Skipsfartsberedskap		
	1	Driftsutgifter.....	<u>500 000</u>	
	70	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat ..	<u>2 900 000</u>	
1700		Forsvarsdepartementet		
	1	Driftsutgifter.....	<u>140 657 000</u>	
	73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	<u>7 500 000</u>	
1710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4710)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>439 738 000</u>	
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	<u>155 063 000</u>	
	70	Renter låneordning, <i>kan overføres</i>	<u>8 500 000</u>	
1719		Fellesutgifter under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4719)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>13 062 000</u>	
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	<u>20 000 000</u>	
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	<u>50 248 000</u>	
	78	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, <i>kan overføres</i>	<u>99 000 000</u>	
1720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>1 175 528 000</u>	
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>1 636 066 000</u>	
	50	Overføring til Statens Pensjonskasse, <i>kan overføres</i>	<u>96 118 000</u>	
	74	Avgangsstimulerende tiltak, <i>kan overføres</i>	<u>5 799 000</u>	
1731		Hæren (jf. kap. 4731)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>4 500 386 000</u>	
1732		Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>2 791 532 000</u>	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1733		Luftforsvaret (jf. kap. 4733)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>3 607 579 000</u>	
1734		Heimevernet (jf. kap. 4734)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>757 252 000</u>	
1735		Forsvarets etterretningstjeneste		
	21	Spesielle driftsutgifter	<u>547 390 000</u>	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 45 og 47</i>	<u>391 798 000</u>	
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres, kan nyttes under post 47</i>	<u>110 510 000</u>	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>6 269 568 000</u>	
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 1 og 44</i>	<u>1 039 108 000</u>	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	<u>270 000 000</u>	
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 44</i>	<u>180 000 000</u>	
1790		Kystvakten (jf. kap. 4790)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>553 473 000</u>	
1791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>189 122 000</u>	
1792		Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>1 922 000 000</u>	
1795		Kulturelle og allmennyttige formål (jf. kap. 4795)		
	1	Driftsutgifter.....	<u>120 998 000</u>	
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47</i>	<u>25 000 000</u>	
	60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	<u>173 000</u>	
	72	Overføringer til andre	<u>780 000</u>	
2463		Forsvarets bygningstjeneste		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-238 044 000	
		2 Driftsutgifter.....	<u>238 044 000</u>	0
		Totale utgifter		<u>27 400 305 000</u>
		Inntekter		
3451		Sivilt beredskap (jf. kap. 451)		
	3	Diverse inntekter	<u>9 270 000</u>	
4710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 1710)		
	1	Driftsinntekter	<u>35 700 000</u>	
	11	Salgsinntekter	<u>13 193 000</u>	
	70	Renter låneordning	<u>2 050 000</u>	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
4720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720)		
	1	Driftsinntekter	8 259 000	
	11	Salgsinntekter	<u>9 674 000</u>	
4725		Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 1725)		
	1	Driftsinntekter	1 313 000	
	11	Salgsinntekter	<u>34 750 000</u>	
4731		Hæren (jf. kap. 1731)		
	1	Driftsinntekter	12 656 000	
	11	Salgsinntekter	<u>59 652 000</u>	
4732		Sjøforsvaret (jf. kap. 1732)		
	1	Driftsinntekter	14 095 000	
	11	Salgsinntekter	<u>32 390 000</u>	
4733		Luftforsvaret (jf. kap. 1733)		
	1	Driftsinntekter	39 613 000	
	11	Salgsinntekter	<u>57 798 000</u>	
4734		Heimevernet (jf. kap. 1734)		
	1	Driftsinntekter	1 124 000	
	11	Salgsinntekter	<u>1 267 000</u>	
4760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760)		
	47	Salg av eiendom	80 544 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	<u>272 379 000</u>	
	49	Salg av boliger	<u>20 136 000</u>	
4790		Kystvakten (jf. kap. 1790)		
	1	Driftsinntekter	123 000	
	11	Salgsinntekter	<u>194 000</u>	
4791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 1791)		
	11	Salgsinntekter	<u>20 000 000</u>	
4795		Kulturelle og allmenntilgode formål (jf. kap. 1795)		
	1	Driftsinntekter	4 531 000	
	11	Salgsinntekter	<u>604 000</u>	
4799		Militære bøter		
	80	Militære bøter	<u>1 109 000</u>	
		Totale inntekter		<u>732 424 000</u>

II

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2001 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 451 post 1 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3451 post 3.
2. kap. 451 post 1 med inntil 75 pst. av inntektene under kap. 3451 post 40.

III

Nettbudsjetteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2001 kan trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 post 40.

IV

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2001 gis en generell merinntektsfullmakt som gjelder alle inntekter under Forsvarsdepartementet, unntatt militære bøter og refusjoner i forbindelse med internasjonale fredsoperasjoner under kap. 4792. Inntekter ved salg av eiendom, bygg og anlegg og større materiell kan nyttes med inntil 75 pst. under kap. 1760 og 1795 postene 45 og 47.

V

Nettbudsjettering av salgskostnader

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2001 kan trekke salgskostnader ved salg av fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres kap. 4760.

VI

Organisasjon og verneplikt

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet for 2001 kan fastsette Forsvarets organisasjon slik det går fram av redegjørelsen under hovedpunktene og under de enkelte kapitler i St.prp. nr. 1 (2000-2001).
2. lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimevernstjenesten fastsettes slik det går fram av St.prp. nr. 1 (2000-2001).
3. Forsvarsdepartementet for 2001 kan fastsette øvrige bestemmelser slik det går fram av St.prp. nr. 1 (2000-2001).
4. Forsvarsdepartementet for 2001 kan verve personell innenfor rammen av de foreslåtte bevilgninger.

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2001 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter, herunder kategori-1-materiellprosjekter og større bygg- og eiendomsprosjekter, som presentert under Nye prosjekter i St.prp. nr. 1 (2000-2001), innen de kostnadsrammer som er anført.
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i St.prp. nr. 1 (2000-2001), herunder endrede kostnadsrammer.
3. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom systemer, bygg- og eiendoms kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i St.prp. nr. 1 (2000-2001).

4. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringsprosjekter av lavere kategori og byggeprosjekter med en nasjonal andel som ikke overstiger 25 mill. kroner.
5. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
6. igangsette prosjektering av byggeprosjekter med en samlet utgift tilsvarende 5 pst. av bevilgningen på de respektive poster.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Kongen for 2001 kan overdra eiendommer, bygg og anlegg som Forsvaret ikke lenger har behov for til kommuner eller til overtallig personell i Forsvaret i forbindelse med utnyttelse av etablissementer til næringsutvikling. Overdragelsen kan skje vederlagsfritt, eller med redusert vederlag der dette anses hensiktsmessig.

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2001 kan:

1. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris.
2. avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.
3. gi forskudd til befal og sivile som må flytte grunnet organisasjonsendringer ved nyetablering av egen bolig, jf. Innst. S. nr. 182 (1990-1991). Forskudd belastes kap. 1710 post 90 og tilbakeføres kap. 4710 post 90.
4. nytte renteinntekter fra Forsvarets låneordning og tilbakebetaling av forskudd til boligformål på kap. 4710 postene 70 og 90, under kap. 1760 post 47.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2001 kan gi tilsagn om økonomisk støtte utover gitt bevilgning for inntil 5 mill. kroner under kap. 1700 Forsvarsdepartementet post 73 Forskning og utvikling.

X

Internasjonale operasjoner

Stortinget samtykker i at Kongen for 2001 gis fullmakt til å legge til rette for et hensiktsmessig alliert samarbeid i Kosovo. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med nødvendige budsjettmessige konsekvenser i forbindelse med den norske innsatsen i Kosovo i egen sak, eller i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001.

XI
Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementets samlede forpliktelser utover gitt bevilgning for 2001, kan økes til:

(i mill. kroner)

Kap.	Post	Betegnelse	Beløp
1710		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	30
1731		Hæren	
	1	Driftsutgifter	1 791
1732		Sjøforsvaret	
	1	Driftsutgifter	350
1733		Luftforsvaret	
	1	Driftsutgifter	1 364
1734		Heimevernet	
	1	Driftsutgifter	25
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	22 045
1790		Kystvakten	
	1	Driftsutgifter	39
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Driftsutgifter	49

2. Forsvarsdepartementet for 2001 kan gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 50 mill. kroner utover det som dekkes av egne avsetninger.

Oslo, i forsvarskomiteen, den 5. desember 2000

Hans J. Røsjorde

leder og ordfører for kap. 1735

Gunnar Halvorsen

ordf. for kap. 1734, 1760, 4734
og 4760

Gunn Marit Helgesen

ordf. for kap. 1731, 1792,
4731 og 4792

Tore Nordseth

ordf. for kap. 1710, 1791,
4710 og 4791

Gudmund Restad

ordf. for kap. 451, 993 og 3451

Lars Rise

ordf. for kap. 1795,
2463 og 4795

Anne Helen Rui

ordf. for kap. 1732, 1790
4732 og 4790

Anne Brit Stråtveit

ordf. for kap. 42, 1700 og 4799

Per Ove Width

ordf. for kap. 1720, 1725,
1733, 4720, 4725 og 4733

Åge Tovan

fung. sekretær og ordf. for
kap. 1719 og 4719